

HRVATSKI PLANINAR

ČASOPIS
HRVATSKOG
PLANINARSKOG
SAVEZA

GODIŠTE 94

TRAVANJ
4
2002

HRVATSKI PLANINAR

ČASOPIS HRVATSKOG
PLANINARSKOG SAVEZA
»CROATIAN MOUNTAINEER«
JOURNAL OF CROATIAN
MOUNTAINEERING ASSOCIATION

IZDAVAČ:

HRVATSKI PLANINARSKI SAVEZ
KOZARČEVA 22, 10000 ZAGREB
TEL./FAX. 01/48 24 142
TEL. 01/48 23 624
E-MAIL: HPS@ZG.TEL.HR
WWW: HPS.INET.HR/HPS

E-MAIL UREDNIŠTA:

HRVATSKIPLANINAR@VIP.HR
WWW: HPS.INET.HR/HPS

UREDNIK:

ALAN ČAPLAR
SV. MARINA 7, 10010 ZAGREB
TEL. 091/51 41 740
TEL./FAX. 01/66 88 512
E-MAIL: CAPLAR@VIP.HR

UREDNIČKI ODBOR:

DR. BORISLAV ALJAJ
DARKO BERLJAK
DR. Slobko Božičević
VLADO Božić
TOMISLAV ČANIĆ
MLADEK FLIJS
ZDENKO KREŠTAN
PROF. KRUNOSLAV MILAS
PROF. DR. ŽELJKO POLJAK

TISAIC:
»EKOLOŠKI GLASNIK«
DONIA LOMINICA

Travanj 2002
April 2002

Broj 4
Number 4

Godište 94
Volume 94

S A D R Ţ A J

Drago Trošelj	Olimp - legende i stvarnost	97
Damir Bajs	Na Ojstricu u Kamniške alpe	101
Ante Juras	Vilaji u pohode	103
Jasna Kosović	Mojih sto vrhova	105
Vlado Prpić	Kukaline	108
Bernarda Huzjak	Poštak i Kamešnica u jednom dahu	110
Krunoslav Milas	Vile iz naših planina i gora	112
Zlatko Pap	Po otoku Hvaru	114
Miljenko Pavešić	Doživljaji s planinarskih staza	116
Faruk Islamović	Izlet na Bilogoru ili zašto planinariti	117
Darko Berljak	Glavni odbor HPS-a	119
	Zaštita prirode	122
	Planinarske kuće i putovi	122
	Tko je što u hrvatskom planinarstvu	123
	In memoriam	124
	Planinarski tisak	124
	Vijesti	125

**Slika na naslovnicama:
Prsti u Bijelim stijenama, foto: Tomislav Marković**

- ČASOPIS izlazi u 10 brojeva godišnje (za srpanj i kolovoz, te za studeni i prosinac kao dvobroj). Prvi broj izašao je 1. lipnja 1898. kao glasilo Hrvatskog planinarskog društva. Časopis nije izlazio od 1919. do 1921. i od 1945. do 1948., a od 1949. do 1991. izlazio je pod imenom »Naše planine«.
- PRETPLATA za 2002. godinu je 120 kuna (za inozemstvo 32 eura). Preplata se uplaćuje na qiro-račun izdavača 30102-678-5535, pri čemu na uplatnici u rubrici »Poziv na broj« obavezno treba upisati svoj preplatnički broj koji se nalazi na naljepnici uz adresu na omotu časopisa. Preplata za inozemstvo (32 eura) uplaćuje se na račun SWIFT-ZABA-HR XX 25731-3253236, na isti način.
- NOVI PREPLATNICI, odnosno zainteresirani za preplatu, trebaju se pismom, telefonom, faxom ili e-mailom javiti Hrvatskom planinarskom savezu. Za nekoliko dana poštom ćemo im poslati uplatnicu i brojeve izašle od početka godine, a zatim će svaki mjesec na svoju adresu primati primjerak časopisa.
- SURADNJA: Prilozi se mogu slati poštom, na disketi ili putem e-maila. Krajnji rok za primitak priloga je 1. dan u prethodnom mjesecu (za dvobroje dva tjedna kasnije). **Uredništvo zadržava pravo kraćenja i obrade tekstova**, posebno za duge priloge. **Prednost imaju** prilozi popraćeni što boljim izborom ilustracija. Slike se mogu slati poštom ili u digitalnom formatu (e-mailom, na CD-u ili disketi). Snimke digitalnom kamerom treba poslati kakvi jesu, a skenirane slike treba pripremiti u rezoluciji od 300 dpi. Svi primljeni materijali se na zahtjev vraćaju autorima. Za detaljnije upute обратите se uredniku.

OLIMP - LEGENDE I STVARNOST

DRAGO TROŠELJ, Našice

OD LUKE IGOUmenitse DO GRADA BOGOVA LITOCHORONA

Nisu baš u pravu oni koji tvrde da je samo more moglo Grčku i Grke učiniti onakvima kakvi jesu. Tom zemljom, koja se kao južni europski prozor ispružila pred Azijom i Afrikom, ipak dominiraju planine koje u svom raskošnom zagrljuju drže glavninu ukupnog života Grčke. Više od 20 planina diže se iznad 2000 metara, najčešće s većitim snježnim ukrasima na vrhu.

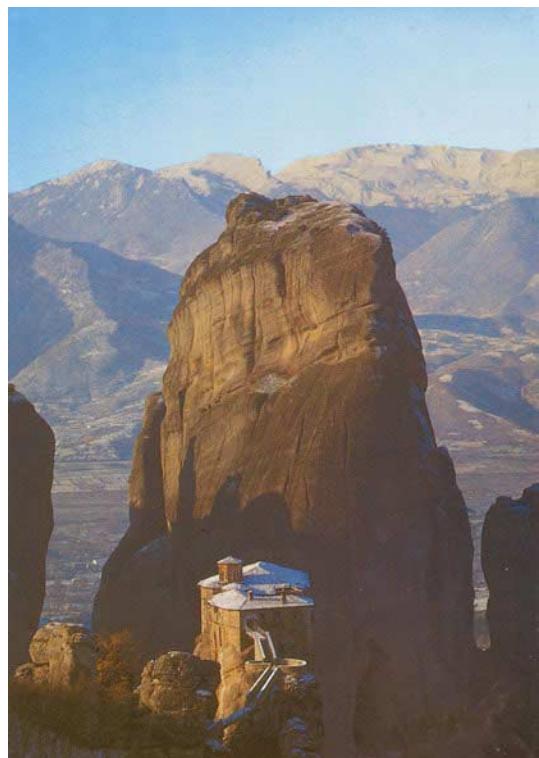
Povezanost planina i mora toliko je snažna da je grčki pejzaž zaista jedinstven i neponovljiv. U toj zemlji nema grada koji je više od 100 km udaljen od mora. Tu činjenicu, kao i gorje Pind koje se pruža od sjevera prema jugu i dijeli Grčku na dva dijela (zapadni i istočni), upoznali smo i na našem putu od Igoumenitse na obali Jonskog mora do Litochorona pod Olimpom na obali Egejskog mora.

Ugodna vožnja brodom od Trsta kao i turistički obilazak otoka Krfa, na kome nas je više zanimalo kupanje i odmor nego uspon na Pandokrator (visine kao Ivačka glava na Papuku), zaboravljeni su već u autobusu u brdima iznad čuvene Ioannine. Udaljena je 100 km od Igoumenitse. Nju je u srednjem vijeku osvojio, u njoj stolovao i bio pogubljen poznati Ali paša, albanски feudalac koji se osilio i usprotivio sultani.

Nitko od 50 slavonskih planinara nije mogao pretpostaviti da će mo se zbog brojnih i opasnih zavoja na planinskoj cesti kroz Pindsko gorje do obale Egejskog mora voziti gotovo cijeli dan. Kiša je neumorno padala »kao iz kabla«, a na dosegnutoj najvišoj točki od 1900 m zalepršale su pahulje snijega, iako je bio početak srpnja. Nešto blaži dio puta počeo je od gradića Kalabaka, iz kojeg se kroz selo Kastraki dolazi do središta Meteore, kompleksa od 24 manastira, koji su sagrađeni na čudesnim stijenama iznad rijeke Pinios. Crne litice, odvojene dubokim provalijama stršale su kao ogromne peraje morskih nemani. Zbog

kiše i oblačnog neba činile su se većim i mračnijim što smo im bliže prilazili.

Uporna kiša uveliko je omela razgledavanje te svjetski poznate turističke točke. Žurili smo dalje kraj Homerove Trikale, gdje započinje plodna Tesalska ravnica, podsjećajući nas ne samo na velikog pjesnika već i mitskog Eskulapa i mesta odakle potječe drevna liječnička privrška koja se koristi do današnjih dana. Na ulasku na glavnu nacionalnu cestu kod Larise, kiša i potpuno sivo olovno nebo nisu obećavali ugodan smještaj u kampu. Iako smo se vozili padinama Olimpa koje se protežu gotovo 70 km uza samu obalu Egejskog mora, zbog magle i guste kiše ni jedno ni drugo nije se moglo vidjeti. Već ner vozni i vrlo umorni uletjeli smo u kamp »Olympos«, a zatim brzo i spretno između dva naleta

Meteora iznad rijeke Pinios

kiše postavili šatore. Do jutra smo zabrinuto slušali istresanje »nebeske« vode i snažnog vjetra koji je dolazio s azijskog prostora preko Egejskog mora. Kao nekim čudom, a možda nama nagrada za ovaj dug i naporan put, osvanulo je sunčano i lijepo grčko jutro koje nam je svojim osmjehom davalо nadu za uspješno ostvarenje željenog cilja.

PONOVNI SUSRET S PRIJATELJEM KOSTASOM

Nedovoljno odmorni, ali osnaženi ugodom lijepog i obećavajućeg jutra, uputili smo se u grad Litochoron, 5 km od obale i našeg kampa, na samom ušću velikog kanjona rijeke Enipeas. Dok je većina sudionika ovog puta znatiželjno tražila i pronalazila svoje prve grčke obroke (*suvlaki*, *giros*, *musaka*, grčka salata ili patlidžani s ju-nećim mesom ili ovčetinom), u društvu Evice i Ivice bezbržno sam tumarao uličicama tog meni dragog planinskog »oltara« i »sjedišta« grčkih bogova. Rezervaciju za sutrašnji dolazak u planinarski dom Katafugion »A«, odavno je potvrdio moј dobri poznanik i prijatelj još od 1980. godine, domar i planinarski vodič Kostas Zolotas, veseleći se ponovnom susretu nakon 12 godina.

U tom simpatičnom gradiću, oduvijek se susreću stoljećima neupitna mitologija i harmonija neobične prirode, a sve u službi veličanstvenog Olimpa, čiji je najviši vrh Mytikas (2917 m) tek 2. kolovoza 1913. prvi osvojio Švicarac F. Boissonas u pratnji D. Baudboya i vodiča Christosa

Vrh Skolio (2911 m) kroz pukotinu »Kazanlijia«

Prijatelj Kostas Zolotan

foto: Drago Trošelj

Kakalosa. Ovdje je povijesna granica grčkih pokrajina Makedonije i Tesalije.

U uskoj trgovačkoj ulici punoj mirisa začinjenih grčkih jela i uzavrelih taktova buzukija i sirtakija iznenada opazih poznato lice:

- *Kalimera kirije Kostas* (Dobro jutro gospodine Kostas) - *Me fimaste?* (Sjećate li me se?) - izgovorih u jednom dahu. Umjesto odgovora, Kostas Zolatas, očito iznenađen i radostan zbog ovog susreta, zagrljio me snažno i iskreno.

- *Pop iste* (Kako ste?) - radoznao smijući se širokim gorštačkim osmjehom ponavljao je nekoliko puta, da bi me pri tome grlio ili opet rukovao.

Uzalud sam ponavljao - *Arketa kala* (Dosta dobro!) - jer je pokazivao na moje blijeđo lice koje je slikovito uspoređivao sa svojim zdravim, od sunca, vjetra i života u planini preplanulim i smirenim. Daljnji je razgovor te-kao na njemačkom, uz dogovor da ćemo se sutradan navečer naći u planinarskom domu Katafugion »A«, o kojem brigu vode on i njegova kćerka. Obećao sam mu detaljno pričati što se događalo u našoj zemlji i sa mnom u ovih 12 godina kako se nismo vidjeli. Požurili smo svaki na svoju stranu...

foto: Drago Trošelj

SLAVONSKЕ BAKE NA VRHOVIMA OLIMPA

Prema Prionama krenuli smo tek u 14 sati, ponavljajući tako već ranije napravljene pogreške. Zbrkane krune tamnosivih oblaka iznad najviših vrhova Olimpa jasno su najavljujale skoru i bitnu promjenu vremena. S autobusnog »stajališta« na Prionama (1100 m), već duboko u planini, prema planinarskom domu krenulo je nas 46-oro. Bez obzira na zakašnjenje, zastali smo na Afroditinim izvorima (na kojima će se pri povratku žene, radosno i s puno vjerovanja u učinkovitost mitskih izvora, umivati u bistroj zelenoplavoj vodi, da bi sačuvale svoju ljepotu ili je nakon toga stekle). U gustoj crnogoričnoj šumi iznenada je nastupio melodičan i lijep ptičji koncert kakav se rijetko doživljava. Kako i ne bi kada legende kazuju da je upravo u tom dijelu Olimpa pokopan najpoznatiji starogrčki pjevač Orfej.

Za uspon do planinarskog doma ovom stazom treba oko 3 sata. Put prati sada suho korito rijeke Enipeas. Na pola puta pojavila se, vraćajući se s vrha Olimpa, skupina slovenskih planinara koji su se začudili vidjevši tako veliku skupinu.

- Uskoro ćete imati vrlo loše vrijeme. Želimo vam punu naklonost bogova koji dežuraju na vrhovima Olimpa. Požurite! Sretno! - bila nam je jednostavno iskazana naklonost i pozdrav osmero slovenskih planinarskih prijatelja.

Pogledao sam prema vrhovima Olimpa, gdje kao u predvorju za ulazak na nebo oduvijek leži neki čudesni svijet, uzvišen i pun tajni, mitova i legendi. Hladna kiša i prijetéća grmljavina učinili su neproziran zastor na sve strane. Hoće li nam ovakav vremenjski »sirtaki« onemogućiti otvarenje našega cilja, pitali smo se s razlogom. U tim vlažnim i mističnim uvjetima prisjetili smo se mnogih priča ovdje u pribivalištu grčkih bogova, u ambijentu zastrašujuće planine i ispod nje oduvijek mističnog mora. Je li sada uz nas Artemida, božica mjeseca i planina - upitaše me neki.

U velikom i topлом planinarskom domu dočekani

smo radosno i iskreno. Nakon svega što smo prošli izgledali smo kao preživjeli brodolomci, a ne planinari puni optimizma i želje da stignemo na cilj. Dobro raspoloženje omela je vremenska prognoza za jutro kao i vijest da prijatelj Kostas neće večeras stići u dom, vjerojatno zbog lošeg vremena. Upitah se: hoćemo li jednom stići ispričati jedan drugom sve što nas zanima?

Oblačno jutro nije obećavalo ništa dobro. Iako je kiša ponovno počela padati, prema vrhovima Olimpa krenula su 42 planinara. Uz poznati planinarski put, nažalost više nema ugodnih i raskošnih cvjetnih slika. Klimatske promjene i ovdje su primjetne.

Na ulasku u lijevak koji tvore vrhovi Skala, Skolio, Antonios, staza se dijeli u dva smjera, a još prije toga jedva je primjetan odvojak za uspon na vrhove Stefani i Ilias. Po tvrdom i strmom putu na kome su rasute hrpe šljunka stigli smo do Skale (2866 m), jednog od 12 kamenih stožaca, koji predstavljaju temelje nebeskih palača za 12 bogova. Nastavili smo put do impresivnog Skolia (2111 m), inače lijepog i lako dostupnog vrha.

Sivo-plavi oblaci promicali su kao pomične filmske slike. Kročili smo prema Mytikasu, najvišem vrhu Olimpa, žečeći svakako vidjeti Zeusov tron, vječnog stražara plavoga neba, uzbudljivog mora, bijelih oblaka iznad vrhova i dubokih gorskih provalja.

S velikim oprezom, s obzirom na to da staza u stijeni nije ni s čim osigurana, mora se proći uz

Na Mytikasu, najvišem vrhu Olimpa

foto: Drago Trošelj

Uspon na Mytikas

foto: Drago Trošelj

oštре litice opasnih provalija i kratera »Kazanlija« (tu je Hefest potpirivao vatu s 20 mijehova kojima je stvoreno strašno Ahilovo oružje, ali i Heraklov čudesni štit). Mytikas (2917 m) je zapravo vrlo uzak vrh, s malom metalnom grčkom zastavom. Kao dio stvarnosti na tom mitskom mjestu, opravdano se radovalo tridesetak slavonskih planinara, bez obzira na to što ovdje nije bilo nikakvog vidljivog ulaza u dvorane besmrtnosti, već samo na sve strane slike zelenih i smeđih vrhova, plavobijelih nebeskih skitnica i duboko ispod valova Egejskog mora, koje je oduvijek izvorište mitova i legendi, a i stvarnosti života ljudi koji su ovdje živjeli.

Posebno smo uživali u ostvarenju ovoga vrijednog planinarskog cilja u kome je poseban ulog imalo čak osam slavonskih baka (još uvijek mlađih i poduzetnih) koje su pozdravile najviše vrhove Olimpa. Baka Marija, najmlađi sudionici Marijana (11 godina) i Matija (14 godina) bili su zaslужeno u središtu čestitarskih radosti.

EFHATISTO (HVALA) OLIMPU I GRČKOJ!

Sust s Olimpa bio je pun radosti i zadovoljstva, iako je to poslijepodne vladala velika

vrućina, a i trajao je dugo. U Litochoronu, gledajući s terase malog restorana kristalno čiste vode Egejskog mora, njegove zlatne obale i zelenosmeđe boje ovog dijela južne Pierie, nazdravili smo metaksom i čašom bijelog grčkog vina »retzina«. Odlazeći iz ovog raja, nakon jednodnevнog odmora, okrenuli smo se prema visokim vrhovima Olimpa, jedva vidljivim u oblacima, koji svojom snagom i veličinom zaokružuju veličanstvenost stvorenu između legendi i stvarnosti. Olimp, izazovno lijep skriva u mnogobrojnim vrhovima, provalijama, liticama i vrletima mnoge tajne života i radosti. Zaliven nektarom bogova koji stolju na njegovim vrhovima, on impresionira, očarava i uvijek vodi posjetitelje u neku posebnu mističnu tišinu. Jedinstveno, a i stečeno iskustvo govori da ovdje treba slušati samo glas planine, promatrati i primati svim osjećajima njene boje i mirise. Ljepota Olimpa, čar i povijesno-mitske dimenzije ostaju kao iskustvo koje ne treba u životu propustiti.

Prolazeći pokraj Katerinija, glavnoga grada okruga Pierie, antičkog Diona koji je oduvijek bio sveti grad Makedonaca, a potom i mimo odvojka ceste za Aristotelovu Pellu i Edessu, podsjetio sam suputnike, ne samo na ranije dolaske iz tog smjera, već i na značajnu povijest ovoga dijela sjeverne Grčke. Edessa ili »voden grad« sa svojih šest slapova, od kojih je jedan preko 100 metara, bio je prijestoljem makedonskih kraljeva, a tu je i ubijen Filip II. Makedonski. U obližnjoj Pelli svoje je učilište imao veliki Aristotel, a ovdje se rodio i određena znanja stjecao Aleksandar Makedonski. Solun nam je u prolazu pružio samo mogućnost da se sjetimo Salonike, sestre Aleksandra Makedonskog, po kojoj je grad dobio ime (i mnogih drugih povijesnih zanimljivosti). Seres i Sidirokastro ispratili smo samo pogledom.

U vrlo toplost grčkom danu približavali smo se graničnom prijelazu Petriču u Bugarskoj. Umor i napetost zbog neizvjesnog susreta s trenutnim prilikama u Bugarskoj, bili su sve prisutniji. Ipak, imali smo dovoljno snage i volje da se još jednom okrenemo prema Grčkoj i Olimpu i iskreno šapnemo HERETE (Doviđenja!).

NA OJSTRICU u KAMNIŠKE ALPE

DAMIR BAJS, Zagreb

Osim na brojnim stazama u hrvatskim planinama, povremeno naše gojzerice trebaju ostaviti svoje tragove i drugdje, a slovenske Alpe svojim ljepotama to svakako zaslžuju.

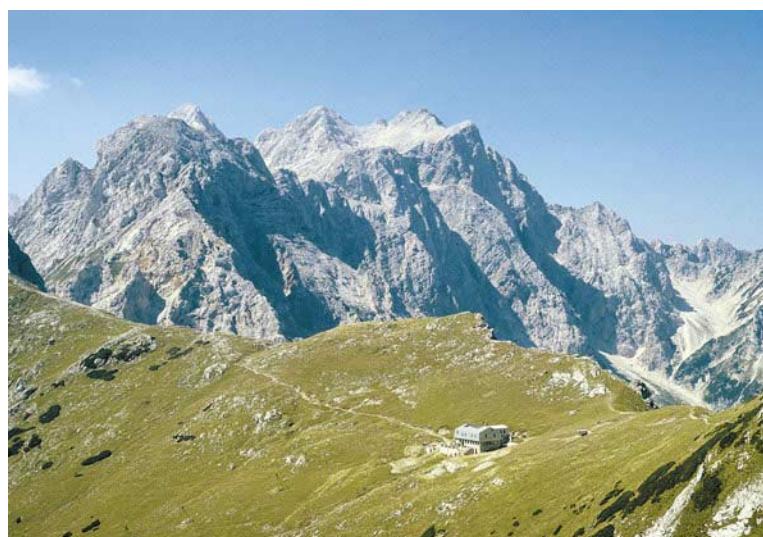
Ovaj put naš je izbor pao na Kamniške Alpe. Zamisao nam je bila napraviti veliki krug od Kamniške Bistrice, točnije od planinarskog doma pokraj izvora istoimene rijeke, preko Ojstrice i Planjave, te Kamniškog sedla natrag do polazne točke. Ako vam se ovaj plan čini poznatim, odmah vam moram reći da ste samo djelomično u pravu, jer ako nakon trideset minuta hoda ugodnom i položenom stazom za prijevoj Presedljaj poželite malo avanture, na prvom križanju skrenite lijevo u smjeru slapa Orgljice. Budući da je prošloga ljeta vladala velika suša, korito rječice nizvodno od slapa bilo je bez vode. No, i ovako je djelovalo impresivno. Veliki blokovi kamenja čiste bijele boje i strme padine kanjona činili su jedinstvenu ljepotu gotovo nedirnute prirode. I zaista je tako.

Za pet sati napornog uspona nismo sreli nijednog planinara. U vodiču piše da je to nemar-kirana lovačka staza, poslastica za one željne mira i tištine. Došavši do slapa uočili smo da ipak nešto vode curi niz više od deset metara visine. Kad je puno vode mora da je slap pravi biser prirode. Kod samog slapa potrebno je obratiti puno pozornosti da bi se uopće mogla pronaći staza. Treba se vratiti pedesetak metara, te krenuti ravno uzbrdo i ponovno, nakon isto toliko, skrenuti oštro ulijevo do ruba šume, te pronaći ulaz na šumsku stazu. Detaljan opis je potreban zbog budućih obilaznika, jer je to ključno mjesto gdje se ne smije pogriješiti.

S ulaskom u šumu počinje oštar uspon koji traje sve do izlaska sa sipara zvanog Šraj pesk. Nekoliko puta staza prelazi »grapu«, da bi nakon tri sata dovela do pedesetak metara visoke stjenovite barijere. Na tom mjestu staza se gubi i potrebno je dosta planinarskog iskustva da bi se ispenjao skok po kršljivom kamenju. Pri tom treba biti vrlo oprezan, jer se radi o zahtjevnom detalju.

Poslije sljedećih tričetvrta sata prolazi se pokraj prirodnog mosta s desne strane staze. Ubrzo staza izlazi iz šume i tu počinje prava avantura. Pokušajte zamisliti veliku vrućinu, humor, jer već smo se popeli 700 m, jaku strminu staze, a pred nama je četiristo metara nestabilnog sipara po kojem korak naprijed ne znači da ste napredovali. Upornost je ono što vam najviše sada treba, ali i dovoljno vremena. Dva sata hoda i eto nas na kraju uspona, jer sipar je iza nas. Pogled unatrag i odmahivanje rukom: ma nije to ništa za nas.

Uz pogled na jugozapadne stijene Vežice i Lučkog Dedca i nekoliko alpinista koji »umiru« u stijeni, odmah nam je lakše. A i pogled na zelenilo oko planinarskog doma na Korošici čini nas bolje raspoloženima. Nakon šest sati hoda, eto

Kamniško sedlo

foto: Damir Bajs

Na putu od Planjave prema Ojstrici foto: Damir Bajs

doma, evo hladnog piva i zaslужenog odmora. Iako sunce još uvijek obasjava okolne vrhove, teško je povjerovati da mi osjećamo neodoljivu potrebu za krevetom.

Sutradan se to pokazalo kao pametna odluka. U šest sati bili smo odmoreni i čili da krenemo dalje. Put nas je vodio strmo odmah od doma, da bismo za 30-ak minuta došli do prvog, donjeg križanja za prijevoj Škarje. Od ovog mjeseta staza kreće desno, preko vrlo kršljivog terena koji je nastao zbog velikih razlika temperature, kao i stijena izrazito podložnih trošenju. Prije uspona na vršni greben Ojstrice opet nailazimo na stazu za Škarje, ovaj put onu gornju, kojom se planinari obično koriste kad stižu iz Logarske doline, mimo doma na Klemenčni jami. Od tog mjeseta, uz nekoliko klinova koji nam pomažu da se sigurnije penjemo, stiže se na vrh Ojstrice (2350 m). Ojstrica je jedan od najposjećenijih vrhova slovenskih Alpa, njezin je piramidalni oblik vidljiv i prepoznatljiv izdaleka, a sa samoga se vrha pruža nezaboravan vidik na sve četiri strane svijeta.

S vrha smo se spustili do Škarja, te nastavili

u zapadnom smjeru grebenskom turom, vrlo popularnom upravo zbog otvorenih vidika. Ubrzo stižemo do Lučke Babe (2240 m), zanimljivog vrha koji je nekako u sjeni dvaju okolnih, viših vrhova, Planjave i Ojstrice. Dugo ćemo pamtitи vidik na zelenu Korošicu i još ljepšu Logarsku dolinu.

Staza koja je na nekoliko mjeseta osigurana, spušta se na sipar u podnožju Planjave, da bi se odmah zatim oštrim usponom po »gredi« popela na vrh Planjave (2394 m). To je najviša točka ovoga izleta. Na sjevernoj strani poznata je nje-na gotovo okomita stijena visoka skoro 1000 m, pa je po tome svrstavaju odmah iza Sjeverne triglavске stijene. Pogled s vrha je lijep, osobito prema Karavankama, u dubini prema Okrešlju, kao i na Mrzlu goru.

Silaz prema Kamniškom sedlu traje oko sat i pol. Uz oprez, zanimljivo je spuštanje tim putem, jer se na dva mjeseta treba malo i pomučiti, posebice na prečenju Wisijakove grape, koja je upravo zbog svoje izloženosti osigurana. Zimi ovo mjesto nije loše proći u navezu.

Petnaestak minuta prije cilja prvi put vidimo dom na Kamniškom sedlu (1855 m). Dom je vrlo zahvalan cilj za sve koji polaze od Kamniške Bistrice ili iz Okrešlja, ali je svakako još zanimljiviji kao baza za uspone na okolne vrhove Planjavu, Branu, Tursku goru i dr.

Mi smo tog dana u nogama imali već 6 sati naporna hoda, po gotovo nesnosnoj vrućini. Termometar na domu je pokazivao 27 °C što je, priznat ćete, neprimjereno za tu visinu.

Nakon kratkotrajne okrijepe morali smo se žurno spustiti u dolinu gdje nas je čekao auto i putovanje do Zagreba. Čitavih četiristo metara visinske razlike spustili smo se »liftom«, tj. siparom, za svega desetak minuta. Zato su stradale naše gojzerice. Sve umornijima i žednjijima, oteglo nam se tih zadnjih tri sata hoda, a onda smo umjesto mira u okolici doma naišli na nekoliko stotina izletnika i gužvu od koje smo pobegli u planine.

Na koncu bih preporučio svim planinarima: ne idite s mora ravno u visine. Uložite malo snage, jer ćete puno lakše podnijeti napore i više uživati u ljepotama što ih pružaju visoke planine.

VILAJI U POHODE

Nova markacija na nepoznatu planinu

ANTE JURAS, Šibenik

Planinari, zasigurno, još nisu iskoristili sve mogućnosti koje pružaju brda šibenskog kraja. Uspon na njih je prilično lagan, a s vrhova se pružaju nezaboravni vidici na otočni arhipelag i više planine u daljini. Da su brda još i pošumovita, bio bi pravi užitak završiti ljetno poslijepodnevno kupanje rashlađivanjem na obližnjem Trtru, Orlicama, Debeljaku ili na nekom drugom okolnom brdu.

Obalni je pojaz Šibenika na sjeverozapadu omeđen grebenom Trtra iza kojega se proteže, sve do Promine i Moseča, otvorena vapnenačka zaravan Zagora, a na jugoistoku ga zatvara bilo Boraje (645 m) i Vilaje (739 m).

Vilaja je granična planina između Šibensko-kinskog i Splitsko-dalmatinske županije. Izdiže se iznad Prapatnice, naselja smještenog uz »borajsku« cestu, 31 km od Šibenika, a 14 od Trogira.

Markacisti »Kamenara« na Crnom vrhu (739 m)

foto: Igor Lokas

U pohode Vilaji krenuli smo iz dva razloga. Prvo, svojim izgledom Vilaja plijeni pozornost putnika i namjernika, a drugo, to je planina koju planinari skoro i ne poznaju.

Već pri prvom susretu s planinom zapažaju se njezine reljefne osobitosti: niske kraške površine i suhe doline prošarane primorskom makinjom i rijetkom degradiranoj šumom.

Uspon na najviši vrh, Crni vrh, visok 739 m, započeli smo od gostionice »Zagora« u Prapatnici. Najprije nam je trebalo desetak minuta asfaltom do naselja Bojića u podnožju planine, a onda jakim usponom do vrha za nepunih sat i trideset minuta.

Bojići su najveće prapatničko naselje, ali samo po izgledu, jer je više od polovice kuća prazno. Legenda kaže da su Bojići doselili u ove

Uspon na Vilaju iz Bojića

foto: Igor Lokas

Na Sirištaku (705 m)

foto: Ante Juras

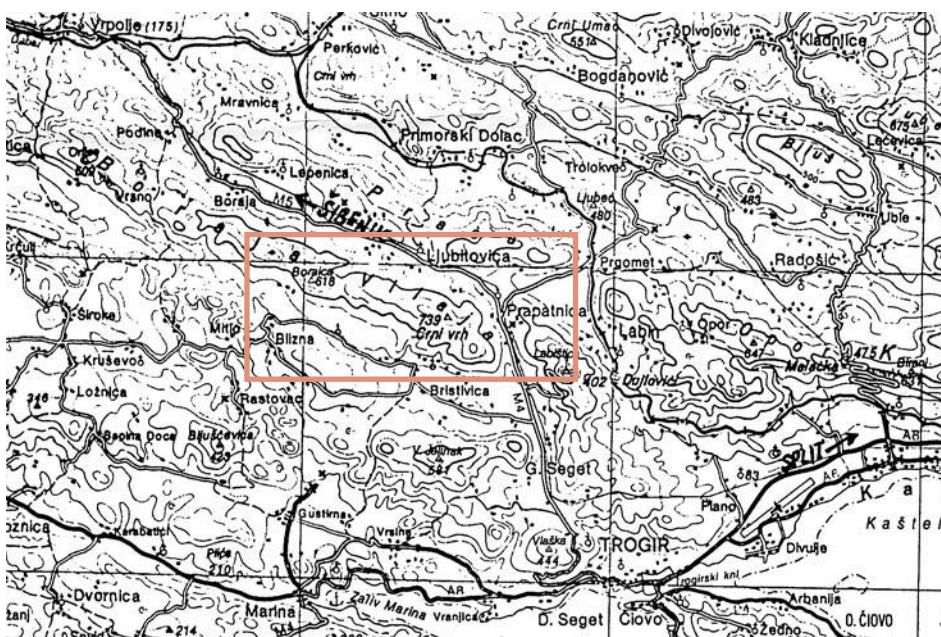
prostore iz Segeta Donjeg, u potrazi za obradivom zemljom i pašnjacima za svoju stoku. Bavili su se zemljoradnjom i stočarstvom i bili vezani za svoju planinu, Vilaju. Sada su odselili na obalu, u Trogir, Kaštela, Split radi boljeg i lakšeg života povezanog s razvojem turizma. Danas u selu živi samo petnaestak stanovnika, mahom starijih ljudi.

Težinu uspona na vrh nismo ni osjetili, jer su stazu u dogovoru s trogirskim planinarima, besprijekorno markirali markacisti »Kamenara«. Na vrhu je postavljena kutija s upisnom knjigom i pečatom.

S vrha se pruža zanimljiv vidik na okolne planine: Dinaru, Svilaju, Kamešnicu, Biokovo, Mosor, Kozjak, Opor, Labišticu i pitoma naselja u njihovu podnožju.

Do obližnjeg drugog Vilajinog vrha, Sirištaka (705 m), treba nam s Crnog vrha oko jedan sat hoditi. Staza nije markirana, ali je orijentacija laka. Kada Trogirani uskoro obilježe tu stazu, pristup Sirištaku bit će još lakši.

Zaključak na kraju: isplati se otkriti ljepote Vilaje i boraviti na njezinim vrhovima. Zato dodite! Vilaja vas zove!

MOJIH STO VRHOVA

Bilješke s obilaska Hrvatske planinarske obilaznice (3. dio)

JASNA KOSOVIĆ, Zagreb

Osobit planinarski doživljaj pružaju jadranski otoci, pogotovo oni južni. Za ŠESNAESTO PODRUČJE Hrvatske planinarske obilaznice - Jadranski otoci, južni dio - treba obići dvije kontrolne točke. Vidova gora na Braču već je osvojena, a preostalo nam je da smislimo kako doći na barem jedan od preostalih devet otočkih vrhova. Ovaj put odabiremo posezonu i otok Vis. Ide nas osmoro, svi smo planinari. Vis je mali otok - 18 km dug i 9 km širok. Na njemu postoje svega dve asfaltne ceste koje povezuju Vis s Komižom. Ona stara duga je 13 km, a nova 9 km. Nekada je PD »INA OKI« trasiralo obilaznicu po otoku sa četiri kontrolne točke. Obilaznica je napuštena, ali markacije su ostale. Koristeći skicu tog planinarskog puta i specijalku Visa, uspjeli smo obići velik dio otoka. Naročito su mi bili zanimljivi napušteni vojni objekti s podzemnim hodnicima, puškarnicama okrenutim prema moru i vodenim tunelom za sklanjanje brodova.

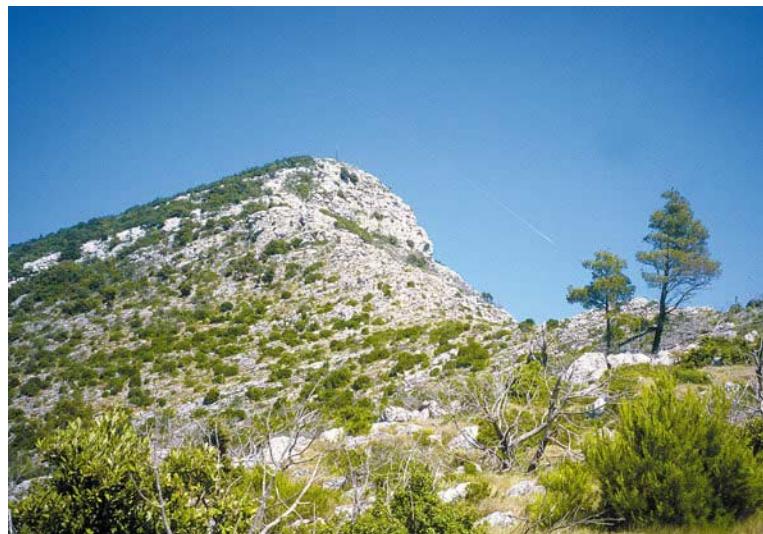
Drugi put hodamo pokraj plantažnih vinograda, pa starim seoskim putem kroz selo Oključnu do Komiže. Razgledavamo grad, kupamo se, a onda se autobusom vraćamo u Vis.

Treći put iznajmljujemo taksi - kombi kojim se vozimo u selo Žena Glava. Uspinjemo se stubištem do dviju Titovih pećina i nastavljamo se provlačiti kroz šikaru za slabim markacijama prema Humu, najvišem vrhu Visa. Mjestimično se gubimo, ali ipak bez većih teškoća dolazimo do crkvice Sv. Duha. Nedaleko je vrh Hum (587 m), ali se na njega ne može, jer je na vrhu čuvani vojni objekt. Žiga nema, pa se slikamo kraj crkvice. Duboko dolje ispod nas je Komiža, a na moru otok Biševo. Kakva lje-

pota! Vraćamo se cestom koja nas s Huma dovođi do sela Žena Glava. Vraćamo se do Visa po markacijama preko polja Čajno i Vino sa zapuštenim vinogradima.

Otok Mljet je doista čudo prirode i ljepote. Došli smo kao skupina planinara u predsezoni i smjestili se u Pomeni u nacionalnom parku. Šetnje oko Malog i Velikog jezera i po okolnim brdima, kao i kupanje, bili su svakodnevni. Najviši vrh Mljeta Velji grad nalazi se izvan nacionalnog parka, pa se vozimo hotelskim kombijem, koji odvozi poštu na trajekt u Sobru. Od Dragice sam još u Zagrebu saznala da trebamo sići kod groblja na samom početku Babinog Polja. U ljekarni radi planinar koji će nas uputiti kako na vrh. Od njega doznajemo da put na vrh nije označen i da uspon počinje oko 50 m iza pošte u smjeru Sobre.

Babino Polje čine četiri zaseoka spojena u dugačko naselje, smješteno na sjevernom rubu velikog polja. Nalazili smo se na početku naselja i trebalo je proći 2 km do pošte. Prema uputama jednog mještanina krenuli smo između staja i naišli na lijep put koji se u zavojima uspinje do

Velji grad na Mljetu

foto: Jasna Kosović

Pješčane skulpture na Pagu

foto: Jasna Kosović

sedla pod vrhom. Na sedlu je požar uništilo stabla i načinio krš po kojem se teško hoda. Uspon na sam vrh je nešto zahtjevniji, jer vodi kroz kamenjar s grmljem. Na vrhu Veljeg grada (514 m) je nevelika zaravan s odašiljačem, kućica radioamatera i krš. Žiga nema, ali je vidik s vrha nezaboravan, jer se cijeli otok vidi kao na dlanu.

Spuštamo se u Babino Polje i u kafiću čekamo autobus koji vozi oko 17 sati iz Sobre u Pomenu. Usput žalimo što ne stižemo do Odisejeve pećine prema kojoj upućuje putokaz, a u koju se ulazi i s kopna i s mora.

Do Babinog Polja može se lakše stići ako imate vozačku dozvolu. U Pomeni se može iznajmiti jedan od četiri mala auta ili skuter i priuštiti si razgledavanje čitavog otoka. Za obilazak jezera mogu se unajmити bicikli. Na Mljetu je raj!

PETNAESTO PODRUČJE - Jadranski otoci sjeverni dio - sadrži pet vrhova na otocima Krku (Obzova), Cresu (Sis), Lošinju (Osorčica); Rabu (Kamenjak) i Pagu (Sv. Vid). Za srebrnu značku Hrvatske planinarske obilaznice treba se popeti na barem jedan od tih vrhova.

Kako smo ljetovali u Metajni na Pagu, vrh Sv. Vid bio je prvi osvojeni vrh iz tog područja. Metajna je smještena na sjevernoj strani Paškog zaljeva, baš na kraju asfaltne ceste koja vodi iz Novalje. Iza naselja je samo kamenjar, onakav kakav se vidi s jadranske magistrale. Čim je zauhala bura pa je bilo prehladno za kupanje,

krenuli smo u istraživanje toga kamenjara. Naišli smo na neobične oblike od kamena i pješčenjaka oblikovane morem, kišom i vjetrom, kao i na niz šljunčanih plažica do kojih se može samo čamcem ili planinarski, po bespuću. Otok Pag je bio pravo otkriće ljepote kamenja.

Doći na vrh Sv. Vida (bez auta) bio je prilično složen potpovrat. Autobus za Novalju polazi u 5 sati i tu smo morali čekati autobus za Pag koji stiže trajektom s kopna oko 8 sati. Njime se vozimo malo iza sela Kolana do velikog cestovnog

zavojia (prema Poljakovom vodiču) i srećom, već iz autobusa vidimo planinarske oznake. Prvi dio puta vodi travnatom udolinom razdijeljenom brojnim suhozidima u pašnjake, ali ubrzo zalazi u kamenjar i uspinje se na široku visoravan do raskrižja planinarskih puteva (45 min). S desne strane stiže markacija iz Šimuna (što piše na kamenju), a mi ćemo se u povratku spustiti onom ravno, u Pag.

Nastavljamo lijevo prema slabo izraženom vrhu još pola sata. Vrh (348 m) je dobio ime po ostacima crkvice Sv. Vida. S njega se vidik otvara na sve strane, ali pogled mi najviše privlače paška solana, Velebit i Metajna. Tu je kutija sa žigom i upisnom tekicom u koju svoje dojmove upisuju planinari, ali i strani i domaći turisti. Svi se čude ljepoti vidika i snazi doživljaja. Mi iz nje saznajemo da su markacije obnovili i kutiju sa žigom postavili članovi »Željezničara« iz Zagreba.

Vraćamo se do spomenutog raskrižja i krećemo prema Pagu. Tim putem markacije nisu obnovljene, a one stare su rijetke i izbljedjele i postavljene po tlu bez staze. Srećom, Pag se vidi u daljinji. Markacije smo, jasno, izgubili, ali smo ipak stigli do Paga. Usput se kupamo i vraćamo u Novalju autobusom u 15 sati. Bilo je važno stići na vrijeme, jer iz Novalje u 17 sati vozi jedini autobus za Metajnu.

Sljedeći naš vrh bio najviši vrh Osorčice na Lošinju. Na Osorčici sam bila već dva puta, ali

Na Obzovi, najvišem vrhu otoka Krka

foto: Jasna Kosović

sada idem po žig za Hrvatsku planinarsku obilaznicu, a trebam i žig pl. kuće. Prvo je trebalo stići u Rijeku, pa autobusom do Nerezina na Lošinju, gdje počinje markirani put za vrh. Početak je travnja, vrijeme sunčano, ugodno. Uspijemo se do Sv. Mikule (557 m) za 1,45 h i nastavljamo prema vrhu Televrini još pola sata. Žigovi su čak na oba vrha jer tuda vodi Planinarski put po Osorčici. Do pl. kuće »Sv. Gaudent« je još sat hoda. Tu nas dočekuje, prema dogovoru, Bolt Gruberšek, ali on ubrzo odlazi zajedno sa svojim pomagačem magarcem, a mi ostajemo jednu noć sami u kući. Pl. kuća je skromnih smještajnih mogućnosti, ali su vidici s planine na more osobiti. Ujutro se spuštamo u Osor na autobus i usput pozdravljamo s magarcem, koji u šumarku čeka svoj novi uspon do planinarske kuće.

Ljetovanje u Rabu odvelo nas je na vrh Kamenjaka (do vrha se uspinje sat i pol). Staza je izgrađena po projektu inženjera Ante Premužića. Put preseca niz suhozida s vratašcima koja je Marijan otvarao, a ja zatvarala. Na vrhu Kamenjaka (408 m) je telekomunikacijski objekt do kojeg je izgrađena cesta. Njome smo se vratili u

Rab. Cestom na vrh stižu mnogi turisti, ali autom. Na mjestu s kojeg je najljepši vidik prema Velebitu, ljudi su načinili neobične kamene oblike. Žiga nema, ali sam još prije polaska saznala da ga treba tražiti u zadnjoj kući kraj koje se markacija odvaja od ceste (45 min od Raba). Markacije su dobre, o njima se brine HPD »MIV« iz Varaždina.

Jednog jutra otišli smo iz Raba autobusom do trajekta u Loparu, pa njime u Bašku na otoku Krku. Cilj nam je bio vrh Obzove. Uspijevamo pronaći neobične višebojne markacije i, uz kartu turističkih staza oko Baške, lako se krećemo. Sre-

Kameni obelisci s rapskog Kamenjaka

foto: Jasna Kosović

ćemo dvoje stranih turista koji se vraćaju planinarskim putem iz Stare Baške zadovoljni prijeđenom stazom. Preko Malog Hama, Žminje i područja Lipice s lokvom za 2,45 sata stižemo do vrha Obzove (569 m). Na vrhu je žig. Vidik je ograničen uglavnom na valovitu visoravan oko vrha, ali sa spusta u Baščansku Dragu (1,30 sati) otvaraju se lijepi vidici na Bašku i otoke pred njom.

Uspijevamo se autostopom prebaciti u blizinu Baške i žurimo na trajekt. Bura je pa trajekt ne vozi redovno, tako da u Loparu ne stižemo na zadnji autobus za Rab. Opet stopiramo do Raba i tako uspješno završavamo ovaj naporni izlet.

Puno sam izleta opisala (a i nahodala se), pa mogu nešto o Hrvatskoj planinarskoj obilaznici i zaključiti. Kada sam uspjela obići svih 20 područja, skupila sam više od 75 žigova potrebnih

ne samo za srebrnu nego i zlatnu značku. Uz obilaske Gorskog kotara, Samoborskog gorja, Velebita, Hrvatskog Zagorja i Medvednice, nakon 11 mjeseci dobila sam istovremeno srebrnu i zlatnu značku s brojem 12. Nakon još 4 mjeseca osvojila sam i stoti vrh (bio je to Mohokos u Međimurju) i stekla posebno priznanje s brojem 6.

Osjećam zadovoljstvo a, vjerujte, i ponos, ne samo zbog posebnog priznanja i svih skupljenih žigova, nego što sam uspjela upoznati i osjetiti ljepotu mnogih naših planina. Sjećanja se bude pri listanju dnevnika sa žigovima. Premda mnogi žigove smatraju nepotrebнима, oni su lijepa uspomena na sve doživljaje, zadovoljstva, sve umore (»što mi je to trebalo«), sva jutra i sutone u planinama. Zato nastavljam obilaziti i preostalih 35 vrhova, jer su raznolikost naših planina i ljepota vidika s njih vrijedni truda.

KUKALINE

VLADO PRPIĆ, Baške Oštarije - Velebit

Splet kukova polukružno razmještenih između Visibabe, Ravnog Dabre, Došen Dabre, Došen dulibe, Bačić dulibe, Bačić kuka, Bačić doca i Korita čini zasebnu cjelinu u nizu dabarskih kukova: to su Kukaline. Ti su kukovi različitih visi-

na, primjerice onaj prvi do Bačić kuka je 1053 metra, jedan u središnjem dijelu 1102 metra, a najviši, kuk u Visibabi, nema izmjerenu visinu. Pouzdana visina nije određena niti za Zasićeni kuk. Za sada je jedino dobro istražen i markiranom stazom otvoren Rujičin

kuk (951 m), koji nadvisuje Ravni Dabar.

Prošle je jeseni HPD »Prpa« učinilo dostupnim dio Kukalina koji je smješten u južnom dijelu između kuka u Visibabi i Kuka iznad tunela. Markirana staza polazi sa šumske ceste lijevo, ako dolazimo s Dabarske kose, stotinjak metara dalje od uspona na Visibabu. Tu je i manje poznat Agin kuk, gdje malo tko ne zastane da ne »potroši« koju snimku s vidikovca. Uspon ide najprije kroz rijetku šumu, pa ponešto zah-

Čelinac (sprijeda) i Kukaline

foto: Vlado Prpić

U središtu Kukalina

foto: Vlado Prpić

tjevnjijim strmim grebenom i za pola sata stiže na vrh koji nam tek otkriva da je ovo samo mali dio uistinu izazovnih Kukalina.

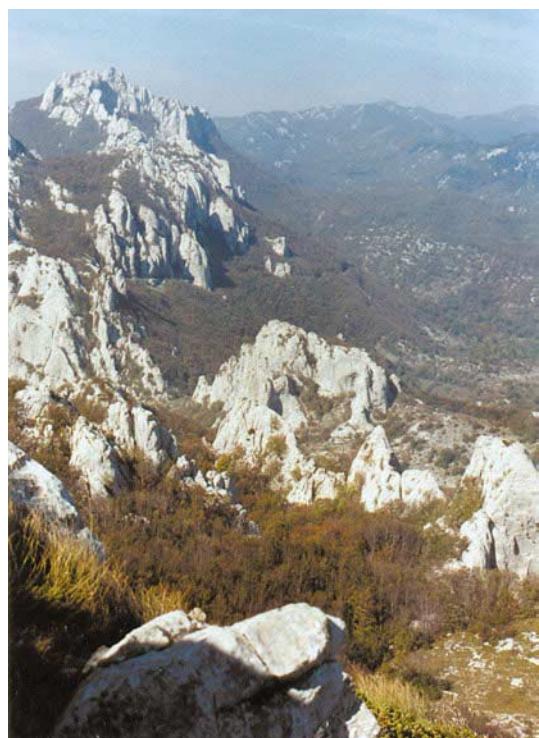
Najlakša i najkraća dionica do Bačić kuka bila bi kroz Korita i Bačić dolac, međutim, tu je brlog i obitavalište jednog velebitskog mede, kojega ne treba uznemirivati. Radi atraktivnosti Kukalina, cilj nam je bio da, što je moguće bolje, upoznamo i povežemo stjenoviti masiv.

U ovom vrletnom travnato-šumovitom i škraptom prostoru ne treba zatajiti česte susrete s poskokom, kojeg ovdje možete upoznati iz neposredne blizine zbog nepreglednosti staze. Jednoga koji je uporno boravio na svome staništu

Dva tunelčića u Kukalinama

foto: Alan Čaplar

Kukaline, Bačić kuk i Došen Dabro foto: Vlado Prpić

morali smo preseliti stotinjak metara dalje, u nadi da se neće vratiti.

Kukaline čine zasebnu cjelinu u dabarskom nizu, iako su na istoj rasjednoj liniji. Na mjestima su do sameda vrha obrasle šumom, a osobito su bogate biljkama stjenjačama i točilarkama. Poznata šumska makadam-ska cesta koja vodi od Šušnja u unutrašnjost Velebita unakazila je ovaj jedinstveni vapnenački greben bušenjem tunela i zasijecanjem kukova. Uništena su brojna točila

s kojih se nažalost i danas, odvozi usitnjeni materijal. Od točila inače u podnožju kukova nastaju taložne stijene. Unatoč svemu ovaj osebujni reljefni prostor oduševit će svakog planinara i prirodnjaka svojom divljom veličanstvenom ljestvicom. U planu je da ovo proljeće Kukaline budu »naše«, a do ljeta i kompletna grebenska staza po Dabarskim kukovima, od Božina do Bačić kuka.

POŠTAK I KAMEŠNICA U JEDNOM DAHU

BERNARDA HUZJAK, Zagreb

Dvije vrlo zanimljive planine, Poštak u jugoistočnom dijelu Like i Kamešnica u zaleđu Sinja, bile su cilj jednoga našeg izleta prošle jeseni.

Vođa puta pobrinuo se da nas zainteresira i upozna s brojnim pojedinostima o mjestima i ljudima u tom kraju. Doznali smo tako da se planina Poštak nekoć nalazila na granici Austro-Ugarske i Turske i da se na njoj razmjenjivala pošta, po čemu je dobila i ime. Doznali smo i to da ćemo prolaziti poljanom koja nosi ime po bosanskom begu Ljubi, da je mjesto Otrić osnovano krajem 16. stoljeća, da su se stanovnici, osim što su služili Vojnoj Krajini, bavili stočarstvom i zemljoradnjom, te da ovdje puše poznata Zrmanjska bura, koja bi zasluzila i naziv Otrićka bura, jer upravo ovdje ima najjače udare.

Naš se autobus zaustavio kod porušenog željezničkog kolodvora. Mjesto Otrić danas je sablasno mrtvo. Dočekao nas je Dragan, danas jedini stanovnik ovoga kraja.

Dio naše skupine dan će provesti na izvoru Zrmanje, a većina kreće za Draganom. On nas vodi preko lijepog šumarka, pa krasnim rascvjetanim livadama prepunim grmova zrelog šipka i kupina te stabala drenka bogatih slasnim crvenim plodovima. Nevjerojatno velike sunčanice, puhare kakve se rijetko vide i pečurke veće nego inače, plijen su ljubitelja gljiva iz naše skupine.

Dragan nas vodi polagano, tako da uživamo sjedinjeni s prekrasnim predjelima i slušajući sa

zanimanjem priču o Poštaku njegove mladosti. Put nas vodi preko Ljubine poljane, pa šumom u kojoj se tek naziru prve jesenske purpurne boje, a zatim, nakon malog uspona, izlazimo na otvorenu planinsku kosu. Gledam u smjeru Dragane ruke. Pokazuje nam vrh Poštaka.

Puše. Trava talasa kao more, veliko zlatnožuto more. Tople boje kasnoga ljeta igraju pred očima. Umiruju duh. Mi smo već na vrhu Poštaka i odmaramo se na mekoj travnatoj prostirci.

Na silasku ostajemo zadivljeni vidikom. Nalazimo na posebne kamene oblike, neobične, prelijepе skulpture najvećeg umjetnika - prirode. Dragan, sav ozaren, pokazuje nam tu ljepotu. Uistinu, neobični oblici podsjećaju na prizore iz života, na likove ljudi i životinja. Svaka ta kameni ljepota priča svoju priповijest.

Da mi je samo na tren čuti šapat kamena i zemlje, samo na čas uhvatiti glas planine i doznati njezinu bajku! Kako bi divno bilo biti dio te bajke, mali sićušni djelić te kamene priče u moru uzbibane zlatnosmeđe trave!

No, čarolija brzo nestaje i već žurimo dalje, jer je naš cilj, još večeras, planinarska kuća u Koritima iznad Sinja, odakle ćemo sutra na Kamešnicu.

U Sinj dolazimo s prvim sumrakom. Na benzinskoj crpki dočekuju nas domaćini i vode do Korita. Kratak dio puta preko vrtače idemo pješice osvjetljavajući put baterijama, kao kriješnice u toploj rujanskoj noći.

U domu dobrodošlica: stolovi puni raznovrsnog voća; grožđa, smokava. Dočekao nas je i naš prijatelj Ivo Čeko iz Livna. Naše planinarke odmah prionuše spremanju gljiva, a Ivo vadi tablu slanine i spremi gozbu na planinarski način.

Sutradan, krećemo na Kamešnicu. Vode nas domaćini Dražen, Stipan i drugi susretljivi mlađi ljudi. To su staze njihova djetinjstva. Poznaju oni ovdje svaki kamen.

Zaustavljamо se na prelijepoj livadi i izvoru Korita koji je poznat po kristalno bistru i ugod-

Na silasku s Poštaka

no hladnoj vodi. Nekada, ne tako davno, prije samo dvadesetak godina i ovdje je bilo puno života. Oralo se, kopalo, sijalo žito, sadio krumpir, kosilo sijeno, uzgajala stoka. Dražen, prepun uspomena, priča o djetinjstvu provedenom u planini kod djeda, pored čije srušene kuće upravo prolazimo. Vodi nas putem kojim su volovi išli na ispašu u planinu, nakon što bi obavili proljetne radove. Staza dalje vodi uz, također srušenu, lugarevu kuću. Zvali su je Kecova kuća. Bio je on dobar lugar i zato će ga dugo pamtitи.

Odmaramo se nedaleko od izvora čija voda izvire ispod ravne kamene ploče. Tu se za vrućih dana odmara poskok, ali danas je hladnije i poskoka nema. Promatramo Poljane i šumu u kojoj je nekad bilo medvjeda i vukova. Nekad? Možda ih ima i danas! Stipan je još jučer ovdje sjekao drva za ogrjev, no ni medvjeda ni vuka nije bio. Jesu li oni njega gledali iz prikraka?

Tamo, visoko po planinskim livadama pasla su nekoć stada volova, a još više, na samom vrhu, livanjski konji. Volovima su oko vrata objesili zvona, a čuvali bi ih i čuvari, dok su konji pasli sami i sami se čuvali od drugih životinja. Dva konja bi neprestano kružila oko stada i čuvala stražu. Kada bi im zaprijetila opasnost skupili bi se uokrug s glavama u sredini i stražnjim bi nogama i kopitim udarali da otjeraju napadača.

Planinske livade kojima nas vodi put meke su poput debelog zelenog saga. Danas nema blaga koje bi paslo ovu bujnu sočnu travu, samo se još slabo raspoznaće put volova što ga slijedimo do Razdolja.

Ovdje se otvara predivan vidik na Livanjsko polje i dalje u dubini na Livno pod Cincarom. Desno od nas je vrh Konj, a lijevo Kamešnica ili, kako ga domaći zovu, Kurljaj. Na suncu se ljeska mirna površina Buškog blata, akumulacijskog jezera čiju vodu cijevima ispod Kamešnice dove do hidrocentrale. Lijevo od jezera, u rub-

Kameni monoliti po kojima je Poštak poznat

foto: Željko Poljak

nom dijelu Livanjskog polja prema sjeverozapadu, iznad sela Čuklića, dižu se čudnovate stijene koje narod zove Vilinske grede.

Vjetar se pojačava. Odmaramo se malo i spuštamo kroz gustu klekadinu, pa kroz prekrasnu bukovu šumu, čija su se stabla, šibana nevremenom, razvila u neobično zanimljive nepravilne oblike. Zaista, ovo izgleda kao začarana šuma. U njoj nalazimo zrele, žarko crvene šumske jagode. Začarane ili ne, bile su vrlo slatke. Hoćemo li među jagodama sresti medu? Nema ga. Ako i živi ovdje, sigurno se sklonio pred navalom tolikog ljudstva.

Prelazimo lijepe cvjetne livade, a onda se skačući s kamena na kamen spuštamo do sela Blaca na rubu Blatnog polja, koje se dobar dio godine nalazi pod vodom. Ovo je najsušniji dio godine, sada vode nema mnogo, ostalo je samo nekoliko izvora koji nikada ne presušuju.

Potrebno je još malo uspona uz brije nedavno izgrađenom cestom i eto nas kod planinarske kuće u Koritima. Dočekaše nas s osvježenjem. Tu je i naš autobus. Vrijeme je za rastanak i povratak.

Najljepša hvala Draganu što nam je barem na tren približio nevjerojatne ljepote Poštaka. Hvala i Draženu i Stipanu, hvala svim divnim domaćinima u Koritima za osobit doživljaj na Kamešnici. Do nekog novog susreta, doviđenja!

VILE IZ NAŠIH PLANINA I GORA

Na rubu legendi i priča (VII)

prof. KRUNOSLAV MILAS, Zagreb

NA VILINSKIM IZVORIMA

Šumske, vodene i planinske vile u najužem su srodstvu. Legende govore da su šumske vile najstarije. Postoje i »vile oblakinje« koje žive u niskim oblacima i čuvaju boga Peruna. Po nekim su pričama i planinske vile nastale od njih. Naime, dok su se odmarale u oblacima zaspale su pa ih je uhvatilo podnevno sunce. Zato su kažnjene tako da su bačene u planinu da žive na njoj.

Najbliže srodnice vila oblakinja su vile izvorkinje koje žive po izvorima, jezerima i potocima. Skrivajući se pred ljudima, te se vile pretvaraju u labudove. Znaju imati i noge kao labudovi.

Gorske se vile obično nalaze pored gorskih izvora. Mlađe su srodnice vodenih i oblačnih vila. Koliko je izvora u planini, toliko je i vila. Voda na izvoru zove se »vilinska vodica«, nikada ne presušuje i uvijek je ljekovita, jer je posvećena vilinskim duhom koji je oblijće. Na tim izvorima u planini vile redovito piju vodu u podne. Ti nepresušni izvori samo tada i mogu presušiti. Vile, kako smo već čuli, spremne su se i družiti s ljudima, čak i ljubav voditi, ali njihovi inače dosta rijetki muški predstavnici, vilenjaci, znaju za nas ljudi biti vrlo opasni. Planinari, treba se čuvati takvih kontakata! Jedan takav susret opisuje i Šime Balen u svojoj knjizi »Velebit se nadvio nad more...«

Priča se, naime, kako je neki podgorski lovac, tragajući za divljim mačkama u cik zore izbio pod samu glavicu Rožanskih kukova, ispod same kamene kupole. Umoran od veranja planinom, zastao je da se odmori i potegao usput iz povelike ploske lozovače. Htjede zadrijemati, kad odjednom primjeti da se nalazi na čistini s malim jezercem obraslim lopočima. Kako li se tek iznenadio kad je primjetio da na velikim listovima lopoča spavaju tri prekrasne djevojke u bijelim poluprozirnim sviljenim haljinama koje su nestvarno lelujale na vjetru! Ne treba ni naglašavati da se radilo o vilama, a ne nekim običnim

pastiricama. I one su njega primijetile i počele ga pozivati k sebi. Tek što je poželio krenuti za njima, iza Rožanskih se kukova pojavilo sunce. U strahu pred suncem s kojim dolaze i vilenjaci da skupe zaostale vile i otjeraju ih u vilinske dvore, one pobjegoše.

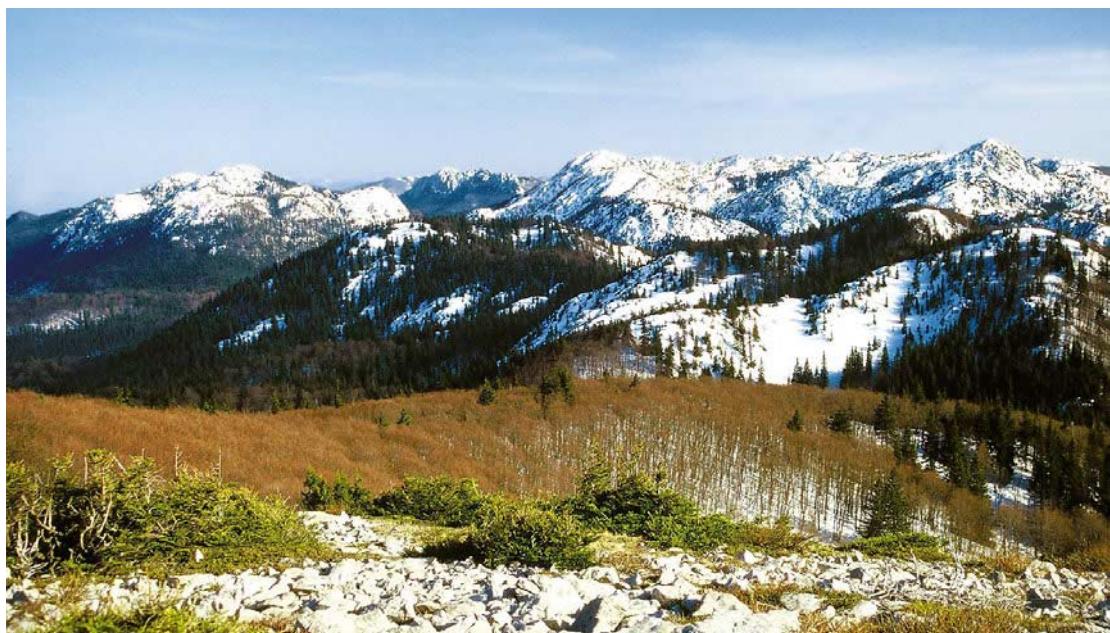
Ni naš lovac nije časa časio; čuo je i on već za nezgodna iskustva drugih u susretima s vilenjacima. Zato je pobjegao glavom bez obzira do prvog idućeg proplanka. Izgrevan i poderan, preostalom je lozovačom manje oprao ogrebotine izvana, a više okrijepio dušu iznutra. Probudili su ga nakon nekoliko sati pastiri koji su slučajno prolazili.

O svom doživljaju nije volio pričati jer se bojao da mu ljudi neće vjerovati. Ipak, izlano se u gostionici u Jablancu kad je, dakako, ponovo uz nekoliko čašica lozovače previše, kako veli Šime Balen »pomunjasa i u svojoj se munjasiji izlajao pred jednim svojim priateljem da je na Rožanskim kukovima naišao na vile i vilinsku vodu.« Nepotrebno je i spominjati: onima koji su vjerovali u vile i priče o njima bio je to još jedan dokaz o njihovu postojanju na Velebitu. A nevjerni Tome ponadali su se da pod Rožanskim kukovima ipak postoji izvor. Pokušali su ga pronaći, ali zasad uzalud...

Vjerujem da bi priča o takvim susretima bilo još. I poneki bi je planinar mogao ispričati (da li »kad pomunjasa?«). Zato oni koji su zaista susretli vile radije šute nego da im se drugi smiju. Ili su toliko sretni da to neobično iskustvo čuvaju samo za sebe.

O NOVOJ VRSTI VILA

Gorske ili planinske vile lutaju planinama i pjevaju s vjetrovima pjesme koje omamljuju ljudе. One lebde oko svojega planinskoga svijeta i čuvaju ga. Tu su posebno brižne biokovske vile. Priča već stoljećima govori da su zaklete na sto godina (što vila zna što je to stotinu godina!).

Hajdučki i Rožanski kukovi

foto: Tomislav Marković

Odozgo su lijepo, ali donji im je dio tijela ružan: umjesto nogu imaju konjska kopita. Ipak, planinari, ne zaboravite: za biokovske se vile priča da su najzgodnije gorske vile. Ali su i opasne! Znaju biti dobre, ali i vrlo pakosne. Kad bi ljudi pošli na Biokovo brati ljekovite trave pa bi ih ugledali, one bi ih bacale s litica u ponor! Jer, one svoju moć nad ljekovitim travama ne žele podijeliti ni sa kime!

I drugdje po planinama vile beru »rosno po izbor cvijeće« koje imade ljekovitu, nadnaravnu moć: pomaže kod ozdravljenja, iscijeljuje rane, pomaže kod raznih tegoba. Takve se vile zovu i »biljarice« ili »vidarice«. Vile utjelovljuju djelovanje prirodnih sila. Život svake od njih vezan je uz određeno drvo, biljku, planinu, izvor, rijeku ili jezero gdje ona djeluje i živi.

Nema mjesta gdje vila ne bi mogla živjeti i načiniti si vilinske dvore. Vrijedi spomenuti da za svoje dvore često odabire i šipilje. Ući unutra možeš samo ako su te vile pozvalе. Inače nikada više nećeš izaći. A unutra je prekrasan drugi svijet koga samo odabrani vide. Pred većinom se posjetitelja pretvara u labirint stijena iz koga nema izlaza.

Naše najpoznatije šiplsko stanište vila bile su Vilinske jame u Samoborskem gorju. Legenda

pripovijeda da su u njoj živjele lijepo djevojke raspletene kosa. Pomagale bi dobrim ljudima tako da su noću obavljale poslove koje oni ne bi stigli obaviti danju. Zle ljudi kažnjavale su tako da bi na njih bacale prokletstvo. Voljele su glazbu, a mrzile buku. Zbog buke koju je u ove krajeve donijela civilizacija otišle su u neke tiše krajeve. Otjerali su ih ljudi i svojim neprestanim dolascima i uništavanjem njihovih šipilja. I danas postoji vjerovanje da bi se jednom ipak mogle vratiti; onda kad ljudi konačno sa sobom odnesu smeće (konzerve, papir, plastiku) koje svuda ostavljaju. A uništene šipilje? Hoće li se one obnoviti? Možda, kaže Jozo Vrkić u svojoj knjizi »Ljuti puti«: »rane otkinutih siga zacijeliti će tek izumre li rod s rukama!«

Zašto spominjem zajedno vile s Biokova, vile vidarice i one iz Vilinskih jama? Zbog njima zajedničke velike ljubavi prema prirodi. Možda bi tim vilama danas najviše odgovarao naziv vite ekologinje, zar ne?

Još nešto ne zaboravimo. Vile žive svuda, u svemu što nas okružuje. Ali, ni one nisu vječne. Mi ljudi na putu smo i da vile istrijebimo. Stoljetne predaje govore da kad umire biljka, stablo, izvor, u konačnici cijela planina, znak je to da i njegova vila umire. Zato im ne dajmo da nestanu!

PO OTOKU HVARU

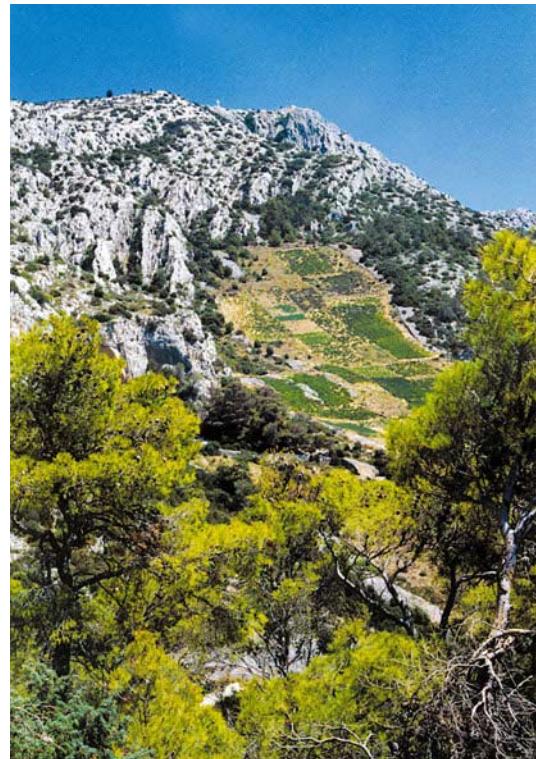
ZLATKO PAP, VARAŽDIN

DIRETISSIMA

U rane jutarnje sate tresao sam nategnutu užad šatora u autokampu »Mina« u Jelsi na otoku Hvaru. Poznatim zagorskim otegnutim naglaskom: - No, tele jeno već sam se zbudil - javio se Branko, dok su se izvlačili Micuna, Jasna, Jasenka, Miha, Mališa i Dugi. Dok sam s naprtnjačom na leđima razmišljao što bi još trebalo ponijeti, drugi su se uglavnom vrpoljili, osim djevojaka koje već imaju za sobom slične izlete.

- Idem pogledati v ledaru da neko nije drmnul sokove koje sam v noći ostavil za danas! - zadrečao je Branko i nestao u smjeru recepcije.

Konačno smo krenuli iz kampa uz more u grad. U Jelsi je radila jedino pekara na rivi. Ušli smo u pekaru i pitali ima li friških klipića. Ljubazna prodavačica odgovorila da nema klipića, ali

Pogled na Svjetog Nikolu

foto: Zlatko Pap

ima peciva. Posljednji sam kupio par peciva i prije nego što sam uspio izaći začujem pitanje: »Oprostite, što je to klipić?«. Nisam imao vremena za raspravu o toj temi, nešto sam ljubazno promrmljao i požurio za grupicom planinara koji su žvakali žilavo pecivo.

- Kam idemo? - pitao je Dugi možda deseti put. Kako nije dobio odgovor, pozabavio se voznim redom na autobusnom kolodvoru, na kojem se autobus zapravo uopće ne zaustavlja. Kad je ipak stigao prvi autobus, ukrcali smo se i uživali u vidiku na vinograde. Kad smo stigli u Svirče i iskrcali se, pozdravili smo šofera i nastavili hodati prema samom mjestu.

Put prolazi pored spomenika, zatim pokraj bočališta, a onda pokraj crkve s dva tornja. Jedan je normalan, kako kaže Micuna, a drugi nije normalan jer je okruglog oblika.

Stanovnici su još spavalni, dok smo se mi izvlačili iz drača iza zadnjih kuća. Oštećen put vodio nas je mimo suhozida, vinograda i zapuštenih polja koja je prekrio koromač, mravinac, marulja, matičnjak te druge samonikle vrste. Jedini hlad pravile su stoljetne masline i poneki hrast. Cesta je postala prašnjava i zavojita, da bismo na jednom takvom zavoju naišli na pravo groblje automobila. Diretissima je trajala dobro pola sata i prolazila kraj polja lavande, kod kojih su rasle jagode. Kod stare oronule kapelice, markacija je skrenula na »magareću stazu«, koja krati duge zavoje tri puta.

PEČAT

Na kraticama pucaju lijepi vidici na Svirče, Vrbosku, Stari Grad, Jelsu, Bol na Braču, Vidovu goru (778 m), Biokovo, Svetog Juru (1762 m). Na jednom takvom mjestu odredili smo odmor.

- Gleč, tam bi mogli druge godine z biciklima - javio se Micuna, a Branko je dodao - Je, i s padobranima dole, paraglajding!

- Samo ste zaboravili na kolektivne ugovore - rekla je Jasenka.

- Druge godine kupujem automobil - javi se Dugi.

- Ja, super bicikl - veli Branko, a ja dodam:

- Ja bum kupil sic za bicikl.

Kad smo ustanovili socijalne razlike, krenuli smo dalje.

Dočekala nas je stijena u obliku glave. Tu sam prošao prvi puta još 1976. godine. Iznad stijene nalazi se kamena kućica i križ. Kraj široke ceste, koju su proširili za potrebe odvoza lavande i grožđa ili mošta, rastu kadulja, smilje, zvjezdani, borići, te drugo samoniklo bilje i drveće. Paukovi pletu mreže i nekoliko metara iznad ceste.

Nailazimo na skupine borova i zapuštene vinograde. No, na visoravni, uredno poslagani suhозиди и uređeni vinogradi i polja, te kućice za sezonu berbe grožđa, upućuju na vrijedne ruke otočana. Ima i vrtova s povrćem, a vidjeli smo i polje gospine trave, kantarion. Između dva suhозida lijevo skreće put za vrh. Izlazi kroz spaljene borove i vijuga kroz visoku travu iz koje strši oštroskamenje. Uska staza dovodi do samog vrha. Dolje u dubini od 620 m vidi se Sveta Nedjelja. Na vrhu stoji kapelica Svetog Nikole (626 m), a malo dalje tri metra visok križ od bijelog bračkog kamenja.

Zurili smo dalekozorima kroz izmaglicu ne bismo li opazili kakav otok. Odjednom vrisne Micuna: »Dečki, cure, hladno pivo i kokakola!« Kako je bilo već poprilično vruće, pomislili smo da mu se manta.

- No, no, sinek, idi malo v hladovinu vu kapelicu i pomoli se Svetom Nikoli za nas putnike namjernike - rekao je Dugi i prtljao oko vrećice.

- Dečki, cure, nek me strela Božja strefi ako lažem, hladno pivo i kokakola!«. Kako je gledao u pravcu protupožarne stanice gdje uvijek dežuraju po dvojica momaka iz Dola i Svirča koje dobro poznajem, uzeo sam dalekozor i provjerio što to Micuna zaista vidi. Zbilja, na velikom komadu li ma pisalo je: Hladno pivo i kokakola! Odlučili

Varaždinci sa zastavom svoje županije na vrhu Hvara

smo da to poslije provjerimo. Sada je slijedilo neizbjježno fotografiranje. Pričvrstili smo nožice i namjestili fotoaparat na nekakvoj bačvi kojih je bilo oko kapelice u izobilju (što bi veselilo zaštitarje prirode).

Zavukao sam ruku u naprtnjaču i rekao: A sad pogodite kaj bum zvlekel! Kak nebute pogodili, moram vam reći da danas imate čast i sreću da si vudrite na papirček štambilj: »Sveti Nikola - 626 m«. Ne bu vam trebal jastući, jer je automatski. Ti bokca, kaj je tehnik!

Začas su se oko nas skupili i drugi posjetitelji, pa smo im dali da si udare prvi pečat najvišeg vrha otoka Hvara.

PEĆINA

Došlo je vrijeme da provjerimo Micuninu informaciju. To smo provjerili temeljito i skoro ispraznili zalihe. Pitali smo prijatelja požarnog, inače iz Osijeka, kako se ide dolje za Svetu Nedjelju. Poslije, vidiš ovo vidiš ono, pa vamo namo udri tamo, odustao sam od tog plana B i vratali smo se nazad dijelom puta po planu A. Spustili smo se na zaravan s vinogradima i poljima lavande i kada smo ih napustili skrenuli smo desno uz suhözid pa preko livade po kamenitom, čvrstom putu za Svetu Nedjelju.

Sunce je pržilo, nebo plavo, more plavo, borovi zeleni, kamen bijelo sivi. Bogat kolorit, cokule škripe, a Dugi opet pita: »Kamo idemo?«

- Idemo si v rit ak' se ne zvlečemo z ovog

U čarapama po oštem kamenju

foto: Zlatko Pap

roštilja! - rekao je Branko. Usput smo se i poslikali za arhivu, ak' nas najdeju. Konačno smo ugledali najprije Ivan Dolac, pa poslije pola sata i Svetu Nedjelju.

Došli smo do vinograda. Ne šprica se. Bilo je fino. Svaki je probao po dva grozda. Kak' znam tajkuna iz Svete Nedjelje, koji to sve na kraju otkupi i skuplja medalje, najeli smo se i poslije ožednjeli.

Nekako smo se dokopali pećine i uživali u debeloj hladovini. Gledali smo na pučini Lukavce, dva otoka poput pločica. Potpadali su pod posjede Augustinovaca koji su ovdje »refalici svoje kazne po strogim »regulama« Svetog Augusta. Ja sam otisao do kipa »Gospe od Sniga« i gledao je u oči. Bile su nevjerojatne. To me se najviše dojmilo u toj pećini. Jasenka je iz pećine dalje hodala bosa. Ne zbog pokore ili Sv. Augusta, već zbog žulja na petama. Išao sam s Jasnom i njom na kraju te uživao što u miru, što u pogledu na visok crn otvor pećine i stoljetnu tisu ispred nje. Dolje, pola sata hoda, ljeskalo se more.

DOŽIVLJAJI S PLANINARSKIH STAŽA

MILJENKO PAVEŠIĆ, Ogulin

Na planinarsku stazu stao sam davne 1932. godine. Tog ljetnog dana spomenute godine, otac, majka i još četvero naših mještana malenog seoca Vrata u Gorskom kotaru, krenusmo na Bitoraj. Tako je to počelo i do današnjeg dana nije završilo. Na brojnim sam planinarskim stazama doživio kako ljepota tako i doživljaja kao nigdje drugdje na mojoj životnoj stazi. Jasno, nije bilo samo lijepoga. Kao dječačić znao sam na njoj i zaplakati umoran, žedan, a često i mokar. No, sve je to brzo zaboravljen. Sljedeća je nedjelja željno očekivana.

Eto, ispričat će nekoliko zgoda s te nikad ne prijeđene niti završene planinarske staze. Ona traje i traje. Vodi u nepoznato, iz lijepog u ljepše, ali zna se ona i grubo našaliti.

CİPELE

Podosta naporan, ali izuzetno uspio izlet na Bitoraj i Viševicu, a u organizaciji riječkog PD PTT »Učka«, završio je na kolodvoru Fužine za služenim odmorom. Pored četvrtog kolosijeka, na kojem je stajao teretni vlak, gotovo do samih vagona bile su složene svježe ispiljene grede. Mjesto kao stvoreno za odmor. Svi se mi porazmjestismo na tim gredama, naprtnjače stavismo pod glavu i uživamo u toplini kasnog poslijepodnevnog sunca. Za dolazak našega vlaka ne brine-mo, to je obaveza vođe puta!

Ispiljene grede lijepo mirišu na smrekovinu, pomalo čavrlijamo, netko dokrajčuje preostali dio obroka a počinjemo pomalo i dremuckati. Feri, da mu bude ugodnije, izuo je cipele i stavio ih na

pod otvorenog teretnog vagona. Svi se nekako umirismo, razgovor zamire kad najednom grozni krik:

- Nema vagona!

Bio je to Feri. U to je vrijeme željeznica bila elektrificirana, tračnice su na spojevima bile zavarene pa nije bilo onoga karakterističnog kloparanja vagona. Vlak je bešumno, gotovo kradom napustio kolodvor, a s vlakom odoše i Ferijeve cipele!

U Rijeci, na Korzu, Feri je bio ličnost večeri. U punoj planinarskoj opremi gazi bos kamenim pločnikom. Uzvici, dobacivanja i opći smijeh.

DERATIZACIJA

Otac i ja uputisemo se u dvodnevni izlet na Bjelolasicu, Samarske i Bijele stijene. Planirali smo noćiti u Ratkovom skloništu na Samarskim stijenama. Imali smo dovoljno vremena, pa bez žurbe kasno po podne stigosmo do skloništa. Imamo što vidjeti. Na ulaznim vratima pravi tiskani plakat: DERATIZACIJA!

Mrtvačke glave, upozoravajući natpisi i sve ono što ide uz takve plakate. Do vraka, kažem, gdje noćiti, jer noć uskoro stiže? Otac nađe rješenje:

- Znaš što, ti otvori vrata i drži ih otvorenim. Ja ću duboko udahnuti, ući u sklonište i otvoriti prozore da se sklonište prozrači.

Dogovorenog i otac krene. Nije ni došao do

prozora, okrene se i reče:

- Dobro su nas nasanjkali. Vidiš pukotine između dasaka, neke su i prst široke, kod deratizacije sve se pukotine zatvore.

Plakat je netko skinuo u Zagrebu i pribio ga na vrata skloništa. Prenoćismo, ali drugog dana nismo plakat skinuli, neka još netko rješava problem deratizacije u Ratkovom skloništu.

JODLANJE

Pokojni dugogodišnji predsjednik PSH Božidar Škerl, tijekom zajedničkog obilaska Ravnogorskog planinarskog puta, na jednim odmorištu zapita me znadem li gdje je nastalo jodlanje? Odgovorih da je nastalo u alpskim zemljama kao rezultat oponašanja jeke.

- Nisi ni blizu odgovoru, oni su samo prihvatali već davno nastalo jodlanje.

- ???

- Vidiš, Kinezi su narod s vrlo starom kulturom i s mnogim dostignućima. Pronašli su papir, kompas, barut, raketu, pismo itd. Jedan njihov izumitelj, ČO ŠU VAN izumio je zupčanike. Eksperimentirao je s prenošenjem energije vrtnje pomoću zupčanika. Da bi uskladio vrtnju, morao je često prekoračivati zupčanike i uštimačavati vrtenu. Pri jednom takvom nedovoljno pažljivom prekoračivanju upadoše mu u zupčanike testisi. Počeo je prodorno i snažno jodlati. Za to su jodlanje saznali alpsi narodi i oni dalje razvijaju jodlanje. Kinezi više ne jodlaju!

IZLET NA BILOGORU ILI ZAŠTO PLANINARITI

FARUK ISLAMOVIĆ, Zagreb

Svemu je »kriv« dnevnik Hrvatske planinarske obilaznice. Da nije te male knjižice, ovaj se izlet vjerojatno nikad ne bi dogodio. Bilogora u HPO-u čini drugo planinsko područje. Dakle, morali smo i to riješiti.

Zahvaljujući prijatelju koji ima auto, na Bilogoru smo stigli za dva sata vožnje od Zagreba.

S pomoću Čaplarove »Panonske Hrvatske« bez teškoća nalazimo pravi put. Ostavljamo auto na kraju asfalta i po šumskoj cesti nastavljamo pješice. Dan je idealan za šetnju, vedro sunčano nebo i slab sjeverac.

Širok kolni put nas dovodi u nekakav zaselak gdje se na narušenoj staroj prizemnici nalazi

Vrh Bilogore dan prije sjeće stabala

tuljac sa žigovima. Tu su dva žiga koja su postavili članovi HPD »Bilo« iz Koprivnice. Jedan je za vrh, a drugi za kontrolnu točku 5 Koprivničkog planinarskog puta.

Lijepo je sjediti u tom starom dvorištu. Ipak, hladno je zimsko doba, pa brzo nastavljamo dalje. Nakon sela markacija napušta kolni put i kroz šumu za desetak minuta ponovno izlazi na kolni put pod samom vršnom glavicom. Za dvije minute smo na vrhu. Prema fotografijama, vrh bi trebao biti u šumi - ali više nije! Sada je to gola glava s koje se pruža nešto malo vidika prema jugu. Na vrhu je zidani kameni stup s pločom koja kazuje da se nalazimo na najvišem vrhu Bilogore. Okolo su klupe i stolovi, na kojima je bilo lijepo sjediti u hladovini.

Nakon nekoliko zalogaja istim putem se vraćamo do auta. I to bi bilo vjerojatno sve da je vrh bio viši i da smo na uspon i silazak utrošili više vremena. Ali najzanimljiviji dio tek dolazi.

Vraćajući se prema Koprivnici, u selu Starigradu skrećemo lijevo i nakon nekoliko minuta dolazimo u Podravkin rekreacijski centar. Kako je to lijepo uređeno mjesto! Pod brijegom uređen je park u kojem su neobične ljuljačke i ostale zanimacije za djecu. Uz brijev vodi cesta na sedlo na kojem se u staroj podravskoj hiži nalazi muzej.

Penjemo se lijevo kroz šumu oštrosuzbrdo do drvenog vidikovca. S vidikovca pogled na tri strane na pitome bilogorske brežuljke, a na četvr-

tu stranu prema sjeveru prema Koprivnici i ravnoj Podravini.

Vraćamo se do sedla i penjemo se na drugi brežuljak na kojem se nalazi restoran »Štagelj«. Uređen je u staroj podravskoj hiži, sa uredno podrezanim slamnatim krovom. Pada nam na pamet koliko je samo ovakvih lijepih mjesta a da uopće za njih ne znamo. U toplo domaćinskom ambijentu okrijepili smo se čajem s limunom za tri kune! Jeftiniji je samo u domu na Hahlićima, dvije kune.

foto: Alan Čaplar

Kako je to bio lijep i sadržajan izlet! Zašto planinariti? Što je to u tim planinama? Neka ova priča bude jedan od odgovora. Vratimo se na početak ove priče. Do sada sam skupio 28 žigova, ukupno u HPO-u ima 135 kontrolnih točaka, dakle ostaje još 107 odgovora na pitanje zašto planinariti.

Planinarska staza na Bilogori

GLAVNI ODBOR HPS-a

Zapisnik sjednice održane 23. ožujka 2002.

DARKO BERLJAK, tajnik HPS

Nazočni: V. Novak (dopredsjednik HPS), B. Bjedov, D. Domišljanović, D. Butala, G. Gabrić, V. Šulentić (članovi Izvršnog odbora), V. Sor i A. Bakšić (članovi Izvršnog odbora i pročelnici komisija za školovanje i speleologiju), B. Margitić (član Izvršnog odbora i zamjenik pročelnika za planinarske putove), I. Cindrić, D. Luš, M. Rihtarić, A. Čaplar, Z. Muža, Ž. Adamek (pročelnici komisija za alpinizam, vodiče, odlikovanja, izdavaštvo i promidžbu, orientaciju, normativne akte) B. A. Odicki i V. Mesarić (zamjenici pročelnika za gospodarstvo i GSS), Ž. Gobec (PS Zagreba), K. Hornung (Slavonski pl. savez), M. Japirko i B. Buljan (PS Splitsko-dalmatinske županije), F. Majić (PS Krapinsko-zagorske županije), I. Pernar (PS Karlovačke županije), N. Lujić (PS Primorsko-goranske županije) i T. Bistrović (PS Međimurske županije) - ukupno 25 članova Glavnog odbora HPS.

Ostali: J. Glagolić (predsjednica Nadzornog odbora HPS) i D. Berljak (tajnik HPS).

Dopredsjednik HPS Vladimir Novak obavijestio je na početku sjednice nazočne o spriječenosti prof. dr. Hrvoja Kraljevića, predsjednika HPS, koji zbog drugih obveza nije mogao doći na sjednicu, te u skladu s člankom 5. Statuta HPS nastavio voditi sjednicu Glavnog odbora. Minutom šutnje odana je počast svim preminulim planinarama u prošloj godini.

Nakon toga, pročitan je prijedlog dnevnog reda sjednice od 11 točaka, koji je prihvачen jednoglasno, kao i prijedlog sastava verifikacijske komisije (Ž. Adamek, K. Hornung, B. Margitić), ovjerovitelja zapisnika (A. Čaplar, I. Cindrić) i zapisničara (D. Berljak).

Za točke dnevnog reda od 1. do 3. i od 6. do 8., članovi GO zajedno su s pozivom na sjednicu primili i pripadajuće pisane materijale, za točku 9. na samoj sjednici, a za točke 4. i 5. izvještaji su objavljeni u »Hrvatskom planinaru« br. 1/2002.

1. Verifikacija članova Glavnog odbora
HPS Verifikacijska komisija izvjestila je kako je sjednici nazočno 25 od ukupno 37 članova Glavnog odbora (čine ga predsjednik i dopredsjednik HPS, članovi Izvršnog odbora, pročelnici stručnih i organizacijskih komisija HPS i predstavnici učlanjenih gradskih i županijskih planinarskih saveza), da postoji potreban kvorum i kako je za

donošenje pravovaljanih odluka potrebno 13 jednakih glasova.

2. Donošenje Poslovnika o radu Glavnog odbora HPS. Poslovnik o radu Glavnog odbora prihvачen je jednoglasno.

3. Imenovanje pročelnika i zamjenika komisija HPS. Jednoglasno je potvrđen mandat u Glavnom odboru novom pročelniku Komisije za orientaciju Z. Muži, te su jednoglasno imenovani svi pročelnici i zamjenici u stručnim i organizacijskim komisijama HPS iz popisa u primljениm materijalima, kao i naknadno dostavljene iznjene zamjenika (Jana Mijailović - sportsko penjanje, Irena Jevtov - speleologija).

4. Izvještaj o radu Izvršnog odbora u 2001.

Iz objavljenog izvještaja u »Hrvatskom planinaru« br. 1/2002 o radu Izvršnog odbora, tajnik HPS D. Berljak dodatno je naglasio ove činjenice: osnivanje novih planinarskih društava u sredinama gdje ih dosada nije bilo, porast članstva za 5%, odluke prošlogodišnje Skupštine HPS o planinarskim objektima, borbu s Gradskim poglavarsvom Zagreba oko domova na Medvednici, a i detaljnije je objasnio način rada, rezultate i probleme Ureda HPS. Na izvještaj nije bilo primjedbi i jednoglasno prihvачen.

5. Izvještaj o radu komisija HPS u 2001. Izvještaji o radu stručnih i organizacijskih komisija HPS primljeni su u Uredu HPS i u sažetom obliku objavljeni u HP 1/2002, te su kao takvi jednoglasno prihvaćeni. V. Mesarić u ime Komisije za GSS obavijestio je o postizanju pravne osobnosti GSS HPS i njenih stanica. Tajnik HPS ponovio je pročelnicima komisija upute o radu a koje pojedini pročelnici i dalje ne uvažavaju (urudžbiranje i obrada ulazne i izlazne pošte komisija, akontacije i obračuni putnih naloga, provjera plaćenih članarina kod sudionika komisijskih akcija i sl.).

6. Zaključni račun HPS za 2001. Kao finansijski nalogodavatelj, tajnik HPS detaljno je objasnio elemente Zaključnog računa HPS za 2001. godinu, koji se sastoji od usklađene aktive i passive u iznosu od 982.975,22 kn, ukupnog prihoda od 1.032.860,64 kn i ukupnog rashoda od 888.466,63 kn. Rashod su činili materijalni troškovi u iznosu od 101.606,28 kn; energije 15.558,89; »Hrvatskog planinara« 151.266,78; usluga 286.560,08 u kojima je uključen trošak svih 15 komisija HPS s 187.999,69 kn; te nematerijalnih troškova od 160.947,60 kn. Ukupni prihod u 2001. godini bio je 23% veći od planiranog i po prvi puta u poslovanju HPS-a veći od milijun kuna. Tome je razlog neplanirano visok priljev sredstava od vlastitih djelatnosti komisija, izuzetan rast prodaje literature zbog niza novih naslova, te prihod od prodaje kalendara. Porastao je i broj novih članova, odnosno prihod od članarina. Na vrlo uspješno poslovanje u prošloj godini utjecali su i manji rashodi od planiranih, ali kada se čak u njih uključe i rezervirana sredstva za sanaciju Doma HPS u Kozarčevoj 22, zbog čega se štedjelo u zadnjem tromjesečju, rashodi su tek 6% veći od planiranih. Uobičajena pričuva za djelatnost u prvom tromjesječju 2002., kada su i najmanji prihodi, zadržana je u prijašnjim okvirima od 144.394,01 kuna. U složenim uvjetima privređivanja u Hrvatskoj, HPS je u 2001. godini ostvario izuzetne finansijske rezultate, vjerojatno najbolje u svojoj povijesti, između ostalog i zahvaljujući pojedinim dužnosnicima i zaposlenicima HPS. Sve svoje finansijske obveze izvan HPS i prema komisijama Saveza obavljane su uredno i na vrijeme. Zaključni račun prihvaćen je jednoglasno.

7. Izvještaj Nadzornog odbora HPS za 2001. Iako Nadzorni odbor HPS svoj izvještaj podnosi Skupštini HPS, običaj je da su njegovi članovi nazočni svim sjednicama Izvršnog odbora i da se izvještaj podnosi i Glavnom odboru HPS. Izvještaj Nadzornog odbora za 2001. pozitivno je ocjenio poslovanje HPS, rad tijela, dužnosnika i Ureda HPS, te je jednoglasno privaćen. M. Rihtarić je temeljem tog izvještaja pohvalio rad Saveza, te vrlo uspješne finansijske rezultate vidljive iz zaključnog računa.

8. Proračun za 2002. - komisije i ukupno HPS. Rasporед sredstava za 2002. g. po komisijama HPS, s navođenjem naziva akcija koje se financiraju, planirana su za ovu godinu u iznosu od 305.000,00 kn, što je više nego dvostruko od prošle godine. Osnovni razlog tome velika su sredstva koja se misle uložiti u planinarske objekte kroz nedavno raspisani natječaj, te investiranjem u tiskanje i nabavu planinarske literature koja prodajom vraća uloženo, a i donosi nove prihode. Taj proračun prihvaćen je jednoglasno, kao i ukupni proračun HPS s usklađenim planiranim prihodima i rashodima od 1.192.527,00 kn. Time je planirani prihod 16% veći od ostvarenog u 2001. godini, što neće biti jednostavno postići ne samo zbog teške gospodarske situacije u Hrvatskoj, nego i zato što se, kada se izuzmu sredstva od prodaje članskih markica, čak 2/3 ukupnog prihoda Savez mora pronaći u drugim izvorima financiranja.

U tijeku rasprave, govoreći o članarinama kao prihodu Saveza, V. Mesarić je naveo primjer Planinske zveze Slovenije koja ima nekoliko modela članarina. Zbog toga što neki od njih potkrivaju troškove spašavanja i osiguranja u inozemstvu, popust u noćenju i sl. mnogi hrvatski planinari su i članovi PZS. Dao je na razmišljanje prijedlog da se sličan model predvidi i u HPS-u. Slično je predložio i Ž. Gobec, navodeći kako su naše članarine preniske.

9. Akcije HPS povodom 2002. Međunarodne godine planina. Popis akcija HPS povodom 2002. Međunarodne godine planina, članovi Glavnog odbora primili su prije sjednice. Još jednom skrenuta je pozornost kako se ta manifestacija može medijski i promidžbeno kvalitetno iskoristiti za sve oblike naše djelatnosti, a poseb-

no u akcijama naših članica. Tome može pomoći i prigodni plakat koji je tiskan ovih dana, a do stavit će se svim planinarskim društvima. Komisija za odlikovanja HPS, kako je izvjestio njen pročelnik M. Rihtarić, ove će godine dodjeljivati posebna priznanja povodom Međunarodne godine planina, te očekuje prijedloge od naših članica.

10. Osrvt na rad gradskih i županijskih planinarskih saveza u 2001. i planovi za 2002. Tajnik HPS izvjestio je o poteškoćama Ureda HPS oko vođenja ažurne evidencije članova gradskih i županijskih planinarskih saveza. Prihvaćeno je da ti savezi čim prije pošalju HPS točan popis svojih članica.

Svi nazočni predstavnici gradskih i županijskih saveza u GO-u izvjestili su o svom radu u prošloj godini i planovima za 2002. g. (predstavnik PS Primorsko-goranske županije priložio je i pisani izvještaj o tome), zatim o nedostatnom ili nikakvom financiranju tih saveza i izostanku članstva pojedinih planinarskih udruga u županijskim planinarskim savezima. Tajnik HPS je skrenuo pozornost na to da ima slučajeva gdje ti savezi učlanjuju i udruge koje nisu članice HPS, te ponekad traže da stručne komisije Saveza izravno kontaktiraju s njima, a ne s planinarskim društвima, a jedno i drugo štetni našem radu. Predloženo je da se u skorim promjenama Statuta HPS uredi obvezno članstvo planinarskih udruga u gradskim i županijskim savezima, da se izričito propiše nemogućnost učlanjenja u te saveze pravnih osoba koje nisu članice HPS, te osmisli ustrojstveni oblik povezivanja i učlanjenja društava i izvan županijskih granica, jer tome u prilog govori praksa na terenu. Početak javne rasprave o do-

punama i izmjenama Statuta HPS raspisat će se nakon donošenja Zakona o sportu koje se predviđa u lipnju ove godine. O rečenom zakonu, koji ima niz postavki vrlo prihvatljivih za planinarsku djelatnost, u kratkim je crtama izvjestio tajnik HPS.

11. Raznovrsno. Predstavnik PS Primorsko-goranske županije zatražio je da Glavni odbor pruži bezrezervnu podršku akciji »Ne radarima na Učkoj«, koja će jedan od glavnih skupova imati u nedjelju, 24. veljače 2002. U raspravi je sudjelovalo više članova Glavnog odbora, a dopredsjednik i tajnik HPS izvjestili su kako je odmah nakon akcija protiv radara na Učki i Svetom Iliju, koje su počela poduzimati lokalna planinarska društva, Ured HPS uputio pismo Ministarstvu obrane RH s nizom prijedloga iz mnogih područja važnih za planinare, ali s težištem na namjeravano postavljanje radara na vrhove nekih planina.

Nažalost, do današnjeg dana Ministarstvo obrane nije odgovorilo. Kao što je bilo i predloženo u tom dopisu, tako je i Glavni odbor na ovoj sjednici jednoglasno donio zaključak da planinarska organizacija treba detaljno biti informirana o tom problemu od nadležnih ustanova, da može i sama pomoći u prijedlogu lokacija, a da se u njednom slučaju radari ne smiju postaviti na glavne vrhove naših planina, jer su ta mjesta jedinstvena i vrlo je važno da ostanu nedirnuta u svom prirodnom obliku.

Na prijedlog o dodatnim sadržajima i mogućnostima naše web stranice na Internetu, pročelnik Komisije za promidžbu i izdavaštvo A. Čaplar pojasnio je da se na tome radi i uskoro će biti vidljivo, a pročelnike komisija HPS i predstavnike gradskih i županijskih saveza pozvao je na veću suradnju u časopisu »Hrvatski planinar«.

Sjednica je počela s radom u 11,10, a završila u 14,40 sati.

Zapisničar:

Darko Berljak, tajnik HPS

Ovjerovitelji zapisnika:

Alan Čaplar, Igor Cindrić

PLANINARSKE DEMONSTRACIJE PROTIV RADARA

U nedjelju 24. veljače održane su dvije planinarske demonstracije koje su pobudile toliku pažnju da im je i središnji TV-dnevnik posvetio neuobičajeno mnogo vremena.

Članovi PD »Sv. Ilija« iz Orebica toga su dana, na čelu sa svojim predsjednikom Ivicom Trojanovićem, organizirali miran prosvjed protiv postavljanja radara na najvišem vrhu poluotoka Pelješca, Svetom Ilijom. Usponu na vrh pridružili su se i članovi PD »Spivnik« iz Blata sa susjednog otoka Korčule. Godišnje se na Sv. Iliju popne oko deset tisuća izletnika željnih ljepe prirode i širokog vidika, što bi postavljanje radara ubuduće onemogućilo, pa je stoga sasvim razumljiv natpis na transparentu »Ne damo Iliju!«.

U Opatiji se okupio još veći broj demonstranata, jer su se planinarima priključili brojni lovci, biciklisti

i građani koji ekološki misle. Oni su protiv postavljanja radara na najvišemu vrhu Učke skupili 7000 potpisa, pa čak najavili mogućnost blokiranja prometnica ako na Učki započnu radovi.

Poznato je da je za vojne potrebe nabavljeno devet skupih radara američke proizvodnje, koji bi trebali biti postavljeni na devet lokacija, dakako, na vrhovima sa širokim vidikom. Istina je da su mnogi naši vrhovi s najljepšim vidikom već zauzeti kojekakvim objektima kojima je pristup zabranjen, a kad postanu starudija vlasnik ni ne pomišlja da ih ukloni. Sjetimo se samo Kleka, Guslice ili Panosa.

Na TV snimkama vidjelo se da su planinari imali lijepo vrijeme i prekrasan vidik s vrha.

prof. dr. Željko Poljak

IZ ŠIBENIKA NA TRTAR

HPD »Kamenar« i Osnovna škola Petra Krešimira IV. iz Šibenika priredili su Poučni planinarsko-ekološki put »Ante Frua« koji vodi iz Šibenika na vrh Orlovaču (496 m), najviši vrha Trtra u šibenskom zaleđu. Na tom putu je uređeno sedam kontrolnih točaka: tvrđava sv. Ivana, tvrđava Šubićevac, vidikovac, prijevoj između Jamljaka i Kamenara, Orlovača i sokolarski centar u Dubravi. Dobar pješak može put proći za četiri sata, no organizator ga priređuje kao cijelodnevni izlet uz stručnu pratnju (planinara ili ekologa). Na kraju je predviđen odmor u planinarskoj kući

»Čićo« u selu Rupićima, te povratak autobusom u Šibenik (8 km).

Tiskan je i ukusan dnevnik-vodič tog puta na 44 stranice, sa zemljovidom, opisom puta i svih KT te s nekoliko kratkih članaka. Među njima je životopis šibenskog planinara Ante Frua (1883-1974), po kome je put nazvan, i glasovitog botaničara Roberta Visijanija (1800-1878) te o bilju i pticama područja kojim se prolazi. Knjižica se može naručiti kod izdavača (HPD Kamenar, 22000 Šibenik, Težačka 98) po cijeni od 20 kn (plus poštارина).

prof. dr. Željko Poljak

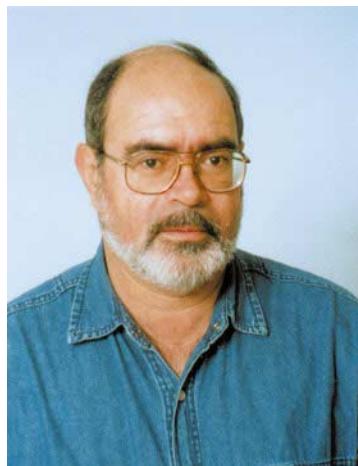
HRVATSKI PLANINAR

GORAN GABRIĆ

Nakon prof. Umberta Giromette (1883.-1939.), koji je u jednom desetljeću rada uspio od splitskog »Mosora« stvoriti legendu, malo je ljudi u tom gradu koji su, posvetili toliku energiju planinarskoj organizaciji. Moglo bi ih se nabrojiti na prste jedne ruke: Ante Margetić (1893.-1983.), Ante Grimani (1908.-1989.), Milan Sunko, Stipe Božić, Vinko Prizmić. Uz njih, a treba priznati da nije lako u sredini gdje planinarstvu konkurira more, među prvima je i ime Gorana Gabrića, dugogodišnjeg »Mosorovog« predsjednika (1986.-1995.), dopredsjednika (1984.-1986.) i tajnika (od 1998. do danas). On je, uz to, speleolog i planinarski fotograf, orijentacist i alpinist, ekspediccionist i gorski spašavatelj, markacist i planinarski pisac, instruktor i predavač, a od lani i dopredsjednik Izvršnog odbora HPS-a. Taj svestrani planinar član je planinarske organizacije već 37 godina (od 1965. PK »Split«, od 1987. HPD »Mosor«), a od 1970. do danas stalno je na odgovornim dužnostima.

Rođen je 23. kolovoza 1949. u Splitu. U rodnom gradu je završio srednju školu i zatim upisao studij upravnog prava. Do 1991. radi kao električar, trgovачki putnik, službenik i arhivar, a od tada je dragovoljac u 4. gardijskoj brigadi HV-a i djelatni časnik. Godine 1995. ranjen je na bojištu i iduće godine umirovljen.

Teško je pisati o Gabriću jer umjesto mnogo ljeđih i kićenih fraza moramo nizati zbijene faktografiske podatke ako želimo reći samo ono najvažnije o njemu. Nakon speleološkog tečaja 1968. suosnivač je SO PK »Split« (1970.) i njegov pročelnik (1970-1978., s prekidom od godine dana), a ispitom 1994. na Fakultetu za fizičku kulturu u Zagrebu stječe naslov speleološkog instruktora HPS. Godine 1978. oživljava rad SO »Mosor« i njegov je pročelnik do 1986. Vodio je nekoliko speleoloških škola i tečajeva, radio na speleološkom katastru i dokumentaciji, sudjelovao 1983. na

speleološkoj ekspediciji u Maroko, 1985. organizirao istraživanje Jame Stara škola na Biokovu (- 576 m) itd.

Nakon završene alpinističke škole (1971.) i ledenjačkog tečaja na Grossglockneru (1972.) osniva u PK »Split« AO i postaje njegov prvi pročelnik, a 1974. vodi alpinističku školu u »Mosoru«. Ispenjao je 130 smjerova, od kojih 18 prvenstvenih. U Alpama se uspeo na Mont Blanc i Grossglockner, u Andama na Aconcagu i Catedral (1974.-1975.), u Hindukušu je na Noshagu dosegao visinu od 7390 m (1975.).

Suosnivač je Stanice vodiča u Splitu (1976.), vodič mnogih izleta i instruktor u splitskim vodičkim školama. Kao član stanice GSS Split vodio je brojne akcije spašavanja i predavao na tečajevima GSS-a. Predavanja ilustrira vlastitim dijapo pozitivima, a svoje je fotografije izlagao na više izložbi. Mnogo je radio na markiranju, pošumljivanju, održavanju planinarskih kuća, organiziranju orijentacijskih natjecanja i uspona »100 žena na vrh Mosora«. Suradnik je »Hrvatskog planinara« i drugih časopisa, objavljivao je rezultate speleoloških istraživanja, napisao povijest »Mosora« (2000.), bio predsjednik Planinarskog saveza općine Split (1982.-1984.) i požrtvovno radio najdosadniji planinarski posao: sastavljanje raznih statuta, pravilnika i poslovnika za društva, sekcije i HPS, npr. Poslovnik o radu IO HPS. I još mnogo toga drugoga.

Za sav taj trud dobio je, dakako, brojna priznanja, od kojih treba izdvajati Plaketu HPS (1995.) i Priznanje HPS-a za najuspješnijeg planinarskog dužnosnika u 2000. godini. Ipak, najveća mu je nagrada zadovoljstvo što čini nešto dobra za druge.

prof. dr. Željko Poljak

ĐURO PERIĆ (1927-2002)

Dana 10. siječnja ispratili su zadarški planinari na posljednje počivalište svoga zaslუžnog seniora Đuru Perića. Nestao je još jedan vrijedni planinar iz »stare garde«, koji je dobar dio svoga života posvetio planinarstvu.

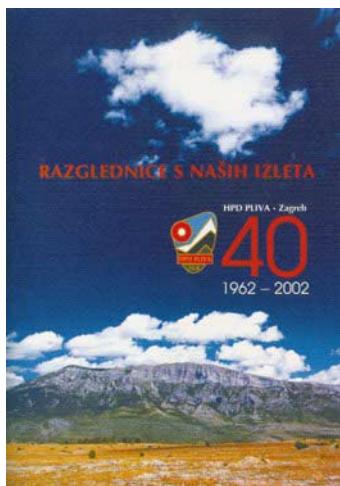
Stariji planinari sjećaju ga se kao vrlo radišnog i dugogodišnjeg predsjednika (16 godina) te zatim doživotnog počasnog predsjednika HPD »Paklenica« u Zadru, a mlađima i ne treba ponavljati sve ono lijepo što je o njemu 1998. godine u rubrici »Tko

je što u hrvatskom planinarstvu« napisala Smilja Petričević (br. 3, str. 84).

Podsjetit ćemo samo da je u njegovu doba »Paklenica« bila jedno od najjačih i najbolje organiziranih planinarskih društava u Hrvatskoj. Istina je da je rat mnogo toga srušio i da je poslije rata trebalo početi iznova, ali sjeme što ga je Perić zaorao ubrzo je niknulo i danas je »Paklenica« opet dostojava svoje stare stogodišnje slave. Đuru Perića sačuvat ćemo u sjećanju kao čovjeka koji je najviše uživao u tome da drugi uživaju i koji nije žalio truda ni vremena da im to omogući.

prof. dr. Željko Poljak

»RAZGLEDNICE S NAŠIH IZLETA«

HPD »Pliva« je povodom svoje 40. obljetnice postojanja objavilo knjižicu fotografija pod naslovom »Razglednice s naših izleta«. Kroz pregršt prelijepih fotografija s upečatljivim motivima planinarskog ugodaja - od Medvednice, Samoborskog gorja, Gorskih kotara, planina Dalmacije pa sve do slovenskih i europskih Alpa, predstavljene su aktivnosti Društva u proteklih 40 godina. Autori fotografija, Igor Schenner i Tomislav Marković, te autorica tekstova Bernarda Huzjak, članovi su HPD »Pliva«.

»Razglednice s naših izleta« mogu se nabaviti po simboličnoj cijeni od 20 kn u prostorijama HPD »Pliva«, Zagreb, Slovenska 6, utorkom u 19 sati, kada su i sastanci Društva, ili na broj tel: 01/29-92-387.

Silvana Marković

ŠIBENSKOM »KAMENARU« VRIJEDNO SPORTSKO PRIZNANJE

I ove je godine, po ustaljenoj praksi, Savez sportova grada Šibenika proglašio najbolje sportaše i sportska društva za 2001. godinu i dodijelio im priznanja. Među dobitnicima, zasluženo je mjesto pripalo i Hrvatskom planinarskom društvu »Kamenar«.

Na svečanosti upriličenoj tom prigodom u Gradskoj vijećnici zadnjeg dana veljače, »Kamenaru« je dodijeljena plaketa i pismeno priznanje »za razvoj sporta i rekreacije odraslih, te za dostignuća, razvoj i promidžbu sporta grada Šibenika«.

Članovi Društva ponosni su na ovo priznanje koje ih, pored onog prošlogodišnjeg dobivenog za dobar rad od Skupštine Šibensko-kninske županije, obvezuje na još bolji i djelotvorniji rad na razvoju planinarstva i sporta u gradu i županiji.

Ante Juras

GODIŠNJA SKUPŠTINA HPD »ŽELJEZNIČAR« IZ GOSPIĆA

U četvrtak 14. veljače održana je svečana skupština Planinarskog društva »Željezničar« iz Gospicja, kojoj je nazočilo preko stotinu članova društva i gostiju. Prije početka skupštine svi su mogli razgledati izložbu planinarskih fotografija koje su ilustrirale brojne prošlogodišnje uspjehe i aktivnosti. U izvješću o radu koje je podnio tajnik društva Tomislav Rukavina, istaknuti su brojni izleti u zemlji i inozemstvu, a među inim zimski uspon na Triglav i osvajanje Mont Blanca, najvišeg vrha u Europi. Uz pojačane društvene aktivnosti, gospički željezničari uspjeli su za vrlo kratko vrijeme obnoviti šumsku kuću i pretvoriti je u solidan planinarski objekt. »Kugina kuća« predstavljat će značajnu smještajnu točku za planinarenje na srednjem Velebitu.

»Željezničar« iz Gospicja uvelike je ojačao ugled planinara u gradu i široj okolini i naišao na značajnu potporu i razumijevanje građana, poduzetnika i institucija. Društvo broji preko 170 članova i najorganiziranije je društvo u dosadašnjoj stoljetnoj tradiciji gospičkog planinarstva.

Na ovoj skupštini je dopredsjednik društva postao Tomislav Rukavina, a tajnik društva prof. Andrija Benković. Novi pročelnik markacijske sekcije postao je Mile Frković, a

IMENOVANA NOVA KOMISIJA ZA ORIJENTACIJU HPS

Na sastanku Glavnog odbora HPS-a 23. ožujka imenovan je nov sastav Komisije za orijentaciju. Za pročelnika Komisije izabran je Zvonko Muža (član »Velebita«), a za zamjenika pročelnika Karlo Gobec (»Vihor«). Članovi Komisije još su Tomislav Kaniški (»Jelen«), Milivoj Uročić (»Maksimir«), Nikola Tot (»Japetić«), Željko Oršolić (Bjelovar), Eduard Perković (»Sljeme«), Ivica Urbanc (»Ris«), Zoran Lazić (»Torpedo«), Saša Glagolić (»Velebit«) i Davor Čapeta (»Kapela«). HPD »Runolist« više nije uključeno u rad Komisije budući da članovi tog društva prošle godine nisu sudjelovali na dovoljnem broju natjecanja, a HOD »Mihanović« zato što u 2001. godini nije bilo član HPS-a.

Zvonko Muža

Kontrolna točka

foto: Petar Strmečki

rizničar Joso Brožićević. Za zasluge na unapređenju rada društva u protekloj godini dodijeljeno je 40 priznanja poduzećima, ustanovama i pojedincima. Skupština je uputila pismo potpore planinarama i građanima Opatije, Pelješca i Dugog otoka s kojim se gospički planinari solidariziraju u protestima zbog postavljanja radara na Učkoj, Pelješcu i Dugom otoku.

Tomislav Čanić

JUBILARNA SKUPŠTINA HPD »PLIVA« POVODOM 40. OBLJETNICE DRUŠTVA

HPD »Pliva« održalo je 19. veljače 2002. u Klubu Adria svečanu Skupštinu povodom 40 godina postojanja i uspješnog rada. Skupštini su prisustvovali osnivači Društva Branko Škoda, Danica Ksenić i Tomislav Franković kao počasni gosti, te brojni članovi Društva. Sudionike je pozdravila Silvia Poljak, predsjednica Društva, izvijestivši ih o dosadašnjem radu i planiranim aktivnostima Društva za 2002. godinu. Društvo je uspješno nastavilo rad, povećalo broj članova, organiziralo brojne atraktivne izleti i predavanja na sastancima.

U 2002. godini planira se niz aktivnosti, pri čemu će se nastojati angažirati što veći broj članova Društva

za vođenje izleta. Nadalje će se raditi na podizanju svijesti članova Društva, ali i drugih koji to nisu, o potrebi zaštite prirode i okoline u kojoj živimo. U pripremi je, također, i izrada web stranica koje će omogućiti pristup informacijama o aktivnosti Društva i putem Interneta.

Na Skupštini su uručena priznanja Društva za 10 godina članstva (1 član), 30 godina (2 člana), 40 godina (2 člana), najuspješnijem planinaru u 2001., te još 23 priznanja. Plaketu PS Zagreba za HPD »Pliva«, te 8 priznanja članovima Društva uručio je predsjednik PS Zagreba Zdravko Ceraj. Izvanredno priznanje HPS za HPD »Pliva« i dva priznanja HPS članovima Društva uručio je g. Mišo Dlouhy, član Komisije za dodjelu priznanja HPS. Plaketu Hrvatskog planinarskog saveza za životno djelo dobio je osnivač Društva Branko Škoda. Na kraju Skupštine prezentirana je knjižica »Razglednice s naših izleta« s pregrštom prelijepih fotografija planina koje su pohodili članovi Društva.

40-godišnjica Društva bit će obilježena i izletima, i to 24. veljače 2002. izletom na Japetić, putem kojim se odvijao prvi organizirani izlet Društva, te u lipnju na Troglav, vrh čije je ime Društvo dugi niz godina nosilo.

Silvana Marković

OTVORENA PLANINARSKA KUĆA »APATIŠAN«

U organizaciji HPD »Rajinac« iz Krasna, a uz materijalnu pomoć Šumarije Senj, 23. rujna 2001. svečano je otvorena planinarska kuća u predjelu zvanom Apatišan na sjevernom Velebitu. Kuća je smještena u prekrasnom ambijentu, okružena crnogoričnom šumom i nalazi se na tri sata hoda od Za-

vižana. Prilaz Zavižanu do Jezera makadamskom cestom, odakle se dalje ide za planinarskom markacijom.

Na Apatišan se može se doći i cestom. Asfaltnom cestom Krasno - Štirovača treba ići do desetog kilometra, gdje se desno odvaja makadamski put.

Kuća ima kuhinju, blagovnicu i sobu za noćenje s 12 ležaja. Dežurstva članova počet će u sezoni subotom i nedjeljom, a u tjednju će za veće grupe biti otvorena po najavi.

Novu planinarsku kuću otvorio je gradonačelnik Senja Milan Devčić, a o radu HPD »Rajinac« i budućim aktivnostima planinarskih entuzijista iz Krasna, govorio je predsjednik društva Miljenko Tomačić. Brojnim sponzorinma i zaslужnim pojedincima uručene su prigodne zahvalnice.

Tomislav Čanić

SKUPŠTINA »MARTINŠČAKA« U ZADOBARJU

HPD »Martinščak« iz Karlovca održalo je u svojoj planinarskoj kući »Mont Zadobarje« svoju redovnu godišnju skupštinu. Uz brojne članove društva, skupštini su se odazvali i predstavnici drugih planinarskih društava iz Karlovačke županije. Za predsjednika je ponovno izabran Josip Grdina, za tajnika Antun Petrekanić, a Etika Lazarević za predsjednicu Upravnog odbora. Skupština je izrazila zahvalnost voditeljici planinarske sekcije u Osnovnoj školi »Banija« Jasminki Petrekanić te članovima prof. Tomislavu Majetiću i dr. Anti Starčeviću, a za zlatni znak HPS-a predloženi su inicijator osnivanja planinarske obilaznice »4 rijeke Karlovačke« prof. Josip Vuković i domar u planinarskoj kući »Mont Zadobarje« Miroslav Vlaisavljević.

U planu rada za ovu godinu je uređenje kuće u Zadobaru, organiziranje opće planinarske škole, glijarskog tečaja, tečaja za markaciste i zaštitu prirode, održavanje markacija na obilaznici »4 rijeke karlovačke«, izdavanje knjige »Biciklom oko Karlovca«, te brojni društveni izleti, suradnja s lovačkim društvom, CEIK »Braća Seljan« i HPD »Vrlovka« iz Kamanja.

dr. Ante Starčević

ODRŽANA SKUPŠTINA HPD »PEČOVJE« DUBRAVA - ZAGREB

Održavanje godišnje skupštine planinarskog društva samo po sebi baš i nije događaj senzacionalnog značaja. Tako smo mi u »Pečovju« razmišljali kad smo na sjednici Predsjedništva prošle godine pripremali 5. redovnu skupštinu našeg društva za 24. siječnja 2002., točno na 6. obljetnitnicu postojanja Društva. Htjeli smo pripremiti Skupštinu na način da Skupština bude izrazito poticajna kako bi Društvo ojačalo i krenulo prema omasovljenu. Pozvali smo što više uzvanika iz same Dubrave, kao i naše drage prijatelje iz drugih planinarskih društava. Slobodan ulaz na skupštinu dozvoljen je svima, koji zele vidjeti sto se događa iza vrata na kojima se nalazi broj 203.

Skupština je započela nastupom KUD-a »Sesvete« izvedbom »Lijepe naše«. Dvorana je bila popunjena do posljednjeg mesta. Prisutni su bili mnogi

planinari iz Dubrave, neki u pratnji svoje djece i unuka, školska mladež, uzvanici iz četrdesetak zagrebačkih društava i naš dragi prijatelj Dražen Stifter iz Rijeke. Priredili smo i domjenak te goste nakon Skupštine počastili sokovima i sendvičima. Zaorila se i pjesma. Zapjevali i oni koji inače rijetko pjevaju. Na red je došla i ona stara, nama planinarima dobro poznata »Blenda 22«. Pjevalo se tako sve do 1:30 sljedećega dana.

Rezultati ovakve vesele Skupštine pokazali su se već sljedećeg četvrtka u obliku popunjene dvorane. Pridružilo nam se još školske mladeži, nekoliko odraslih i dvije umirovljenice u poodmaklim godinama. Kvalitativno i kvantitativno omasovljene društva, što nam je i bila želja, postignuto je tako nakon šest godina djelovanja Društva. Za to postignuće bilo je potrebno mnogo truda i ustrajnog rada, što još veću vrijednost ima u mladom društvu kao što je naše.

Janko Marković

DESETI POHOD »KOLIJEVKOM HRVATSKE DRŽAVNOSTI«

U subotu i nedjelju 2. i 3. ožujka održan je deseti pohod »Kolijevkom hrvatske državnosti« na Kozjak. Pohodom je bilo obuhvaćeno 13 od ukupno 17 kontrolnih točaka koliko ih ima istoimena obilaznica. Ova je obilaznica jedinstvena po tome što za kontrolne točke ima starokršćanske crkvice razasute na padinama i vrhovima Kozjaka. Među njima sigurno su najpoznatije ruševine samostana i crkvice na Rižinici, gdje je pronađena Trpimirova darovnica iz 852. godine (na dijelu oltarne pregrade crkvice prvi je spomen riječi Hrvat u natpisu »Trepim - dux Croatorum«).

Sudionici pohoda kod Sv. Mihovila od Lažana

foto: Alan Čaplar

Sadržajnim dočekom, organizacijom zajedničkog ručka oba dana i klapskom pjesmom koju su priredili kraj svoje planinarske kuće »Pod Koludrom«, članovi HPD-a »Ante Bedalov« iz Kaštela potrudili su se da svim sudionicima deseti pohod po njihovoj obilaznici ostane trajno u pamćenju. Treba svakako istaknuti da su domaćini, s predsjednikom društva Josipom Pejšom na čelu, u organizaciji pohoda uspjeli okupiti ono što malo koja sredina može: gradsku upravu Kaštela, crkvu, vatrogasno društvo, Crveni križ i osnovnu školu. Pohodu su se organizirano u većem broju pridružili članovi HPD »Japetić« iz Samobora, HPD »Zagreb-Matica« i još nekih zagrebačkih društava, te članovi šibenskog »Kamenara«, kao i sami Kaštelani.

Ana Ivković

PROLJEĆE NA BILOGORI

Hrvatsko planinarsko društvo »Bilogora«, Bjelovar u nedjelju 21. travnja 2002. godine organizira tradicionalno druženje planinara »Proljeće na Biologori«. Dolazak i okupljanje planinara planira se između 8 i 9

sati kod planinarskog doma »Kamenitovac«, a slijedi obilazak staze po obroncima Bilogore i povratak do doma. U 13:30 započet će prigodan kulturno-umjetnički program uz sudjelovanje KUD-a »Veliko Trojstvo« i dječjeg pjevačkog zbara »Golubići« HORKUD-a »Golub«, Bjelovar. Dobro nam došli, Bilogora vas očekuje!

Duro Gustović

ISPRAVCI

U prošlom broju, uz članak šibenskog planinara Zdravka Antolkovića o usponu na Mosor u zimskom roku, potkrala se greška u potpisivanju slika. Pogreškom je za autora slika uz tekst naveden Zdravko Antolković umjesto pravog autora Igora Lokasa.

Slično tako, u broju 2, u popisu obilaznika HPO objavljeno je pogrešno ime nositelja brončane značke br. 72. Ispravno treba glasiti: Domagoj Pavlin, HPD »Stanko Kempny«, Zagreb.

Molimo suradnike i čitatelje da uvaže ove isprike.

Lapis Plus d.o.o.
ZASTUPNIK Pro-luX
ZA RH BiH i SLO

Compact dalekozori
Monokulari
Kompasi
ZOOM dalekozori
Panoramski dalekozori
Alu. bat. lampe

BESPLATNI PROSPEKTI 01/4677015
www.lapis-plus.hr

VMD
Travel Agency

Nehajška 61 - Zagreb
tel 01/363 88 40 • e-mail: vmd@open.hr

AVIO KARTE ZA VAŠE EKSPEDICIJE

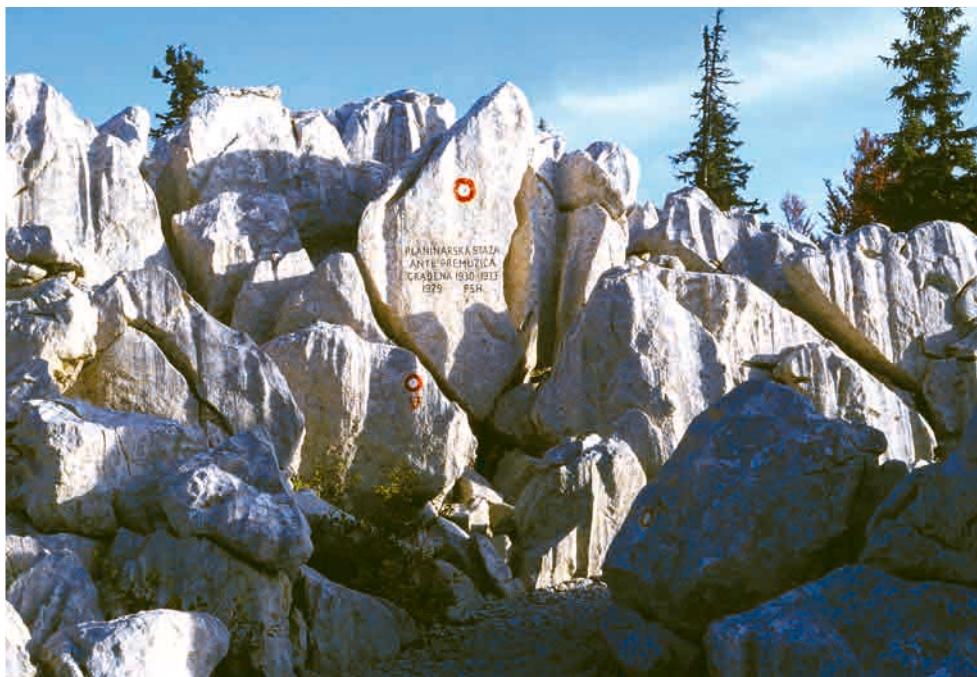
Organiziramo za vas u 2002

LJETNI ALPINISTIČKI TEČAJ	travanj
KORZIKA	12-23. lipnja
ELBRUS	5-19. srpnja
LEDENJAČKI TEČAJ	srpanj
TIBET	kovož
KILIMANJARO	rujan

Za detaljne programe

nazovite, pišite, navratite... ili posjetite www.vmd.hr

Organizator putovanja i vodič:
VLADIMIR MESARIĆ DADO
instruktor alpinizma, instruktor Gorske službe spašavanja i gorski vodič s medunarodnom licencom

Spomen-natpis Premužiću u Rožanskim kukovima

PANTONE® COLORS

CHROMOS dd **CHROMOS**
Tvornica grafičkih boja Samobor - Hrvatska Printing Ink Factory Samobor - Croatia

TIKKA

light

DISTRIBUTER ZA HRVATSKU: »HIMALAYA SPORT« d.o.o.
Vrazova 8c, 42000 Varaždin, Tel./fax: 042/313-701
e-mail: himalaya-sport@email.hinet.hr